

Ministerie van Economische Zaken

Noordzeekustvisserijakkoord **2017**

(VIBEG 2)

Noordzeekustvisserijakkoord

2017

Noord

akkoord

2017

Noordzeekustvisserijakk

2017

stvisserijakkoord

2017

Noordzeekustvisse

2

rijakkoord

2017

Noordzeekustvisserijakke

2017

Noordzeekustvisserijakkoord **2017**

(VIBEG 2)

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
Vooraf	8
1. Doel VIBEG akkoord	9
2. De uitgangspunten	10
3. Begrippen en definities	11
4. Geldigheid van akkoord	12
5. Principes verduurzaming	13
6. Toekomstbeeld	14
7. Innovatie en implementatie van duurzame technieken	15
8. Zonering	16
9. Impactreductie en maatregelen voor de garnalenvisserij	18
9.1 Selectie zone II gebieden	19
9.2 Aandacht voor overig menselijk gebruik	19
10. Tijdsplan voor de realisering van de doelstellingen	20
11. Visserij met wekkerkettingen	21
12. Agenda voor de toekomst	22
12.1 Uitvoeringsagenda	22
12.2 Fondsvorming	22
12.3 Internationale ring	22
13. Procedures	23
Bijlagen	24
Lijst van ondertekenende partijen	25
Bijlage 1 Kaarten en Coördinaten	27
Bijlage 2 Verduurzamingsplan garnalenvisserij 2017-2020	30

Voorwoord door de voorzitter van de Regiegroep Visserij in Beschermd Gebieden (VIBEG)

Voor u ligt het akkoord tussen het visserijbedrijfsleven, de natuurbeschermingsorganisaties en de Rijksoverheid inzake de bescherming van de Natura 2000 gebieden in de Nederlandse kustzone. Dit stakeholdersakkoord is de vrucht van een intense gezamenlijke zoektocht van de betrokken stakeholders naar een route om de natuur van de Natura 2000 gebieden in de Nederlandse kustzone te beschermen. Deze zoektocht was niet eenvoudig maar werd gekenmerkt door de gedeelde wil van de vissers en de natuurbeschermers om er op een zodanige manier samen uit te komen, dat zowel de belangen van de natuur als die van het bedrijfsleven in voldoende mate waren geborgd. Een belangrijke stap in het akkoord is de nadruk die wordt gelegd op de verduurzaming van de (garnalen-) visserij. Daarmee wordt een principiële stap gezet naar een aanpak van de bescherming van de Noordzee die wordt gebaseerd op het voorkomen van schade aan de bron. Een duidelijk kaartbeeld wat de gebieden begrensd, concrete beheersmaatregelen en een ambitieuze innovatieve onderzoeks-agenda vormen de basis voor deze belangrijke mijlpaal in de bescherming van de Noordzeenatuur. De belangrijke rol die nu voor de samenwerking tussen de stakeholders is voorzien legt een grote verantwoordelijkheid bij deze partijen. Zij hebben zo de sleutel tot succes in handen. Van groot belang is dat (door de overheid) wordt geregeld dat deze afspraken een formeel bindend karakter krijgen voor alle vissers en ook daadwerkelijk worden gehandhaafd.

Jan Heijkoop

Voorzitter van de Regiegroep VIBEG

Burgemeester van Hendrik-Ido Ambacht

Vooraf

Op 6 december 2011 werd het VIBEG Akkoord ondertekend. In september 2013 voegde ook Sportvisserij Nederland zich bij dit akkoord. In de loop van 2015 is gebleken dat het noodzakelijke draagvlak voor dit akkoord bij een deel van de visserijsector ontbreekt. Om die reden hebben partijen besloten om weer met elkaar in overleg te gaan. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat geen afbreuk wordt gedaan aan de gestelde lange termijn doelen voor de Natura 2000 gebieden zoals deze omschreven zijn in de aanwijzingsbesluiten.

Het voorliggende document vervangt het VIBEG Akkoord uit 2011 en het Aanvullende sportvisserij akkoord uit 2013.

1. Doel Noordzeekustvisserijakkoord

Het doel van het Noordzeekustvisserijakkoord is om vanuit de betrokken visserijsectoren een bijdrage te leveren aan het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebieden Vlake van de Raan en Noordzeekustzone zodat een gezond en veerkrachtig ecosysteem kan ontstaan in deze gebieden, met als nevendoelen dat er een gunstig perspectief voor de beroeps- en de sportvisserij blijft bestaan. Dit wordt gerealiseerd via een sluiting van gebieden en via een impactreductie van de garnalenvisserij zoals uitgewerkt in dit akkoord.

De kernopgave voor de Natura 2000 gebieden is het behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit (Noordzeekustzone) dan wel behoud van kwaliteit (Vlake van de Raan) van permanent overstromde zandbanken, (H1110 subtype B). De instandhoudingsdoelstellingen voor de gebieden Vlake van de Raan en Noordzeekustzone zijn integraal opgenomen in de Aanwijzingsbesluiten voor deze gebieden. Het aanwijzingsbesluit Vlake van de Raan en het aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone, zoals gewijzigd, staan op de Alterra website: (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=nzk&groep=2&id=n2k163&to pic=documenten> en <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=nzk&groep=8&id=n2k7&to pic=documenten>)

De tijdhorizon van het Noordzeekustvisserijakkoord 2.0 is afgestemd op die van VISWAD, namelijk 2026. Het akkoord stelt doelen en resultaatverplichtingen vóór 2020 en vóór 2026. Door deze doelen na te streven en resultaten op impactreductie van de visserij te behalen, zal dit in 2026 naar verwachting ertoe leiden dat de eerste tekenen van herstel zichtbaar zullen zijn. Het herstel wordt afgemeten aan de ontwikkeling van de instandhoudingsdoelstellingen zoals deze geformuleerd zijn in het Aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone en zoals deze zijn uitgewerkt.

Indien dergelijke tekenen van herstel niet kunnen worden aangetroffen op basis van de monitoringresultaten zullen partijen zich beraden op de oorzaken hiervan en indien mogelijk aanvullende maatregelen treffen, bovenop de maatregelen zoals beschreven in dit akkoord.

Disclaimer

Voor alle partijen bij dit akkoord geldt dat het akkoord als een geheel wordt gezien. De uitvoering van alle onderdelen binnen dit akkoord is cruciaal voor de realisatie van de doelstellingen van de Natura 2000 gebieden. Indien blijkt dat het akkoord niet of niet in voldoende mate wordt uitgevoerd staat het de partijen vrij om na overleg zich terug te trekken uit dit akkoord. Partijen spreken af om met elkaar in overleg te blijven via de regiegroep VIBEG, over de uitvoering van dit akkoord. Wijzigingen van gebieden kan mits partijen het daarover eens zijn. De aanvrager geeft schriftelijke duiding, met motivatie en onderbouwing, van de probleemstelling voor de overige partijen.

2. De uitgangspunten

De Partijen bij dit akkoord,

Overwegende dat:

1. De Noordzeekustzone en de Vlake van de Raan per 15 maart 2011 zijn aangewezen als Natura2000 gebieden;
2. Dit akkoord bijdraagt aan de realisatie van de Natura 2000 doelstellingen (habitats en soorten) zoals weergegeven in de betreffende Aanwijzingsbesluiten;
3. De bescherming van de natuurwaarden zoals beoogd met Natura2000 leidend is;
4. De visserij in de Natura 2000 gebieden zodanig moet zijn gereguleerd dat de instandhoudingsdoelen zoals vastgelegd in de aanwijzingsbesluiten kunnen worden gerealiseerd;
5. De visserijmaatregelen die worden ingezet voor het leveren van een bijdrage aan de realisatie van een ecologisch duurzame visserij in relatie tot de instandhoudingsdoelen, zijn gericht op het minimaliseren van bodemberoering en bijvangst en het voorkomen van verstoring van beschermde vogelsoorten;
6. Het zoneren van gebieden een bijdrage kan leveren aan de realisatie genoemde instandhoudingsdoelstellingen;
7. Beschermde gebieden, die primair zijn aangewezen voor bescherming van de daar aanwezige natuurwaarden, ook kunnen dienen als katalysator voor innovaties en verduurzaming in de visserij;
8. Ongestoorde gebieden een referentie kunnen vormen om de effecten van de visserij op het ecosysteem te kwantificeren en te beoordelen;
9. Een duurzame visserij ecologisch verantwoord én economisch rendabel is;
10. De visserij voldoende tijd en ruimte krijgt om de voor ecologische duurzaamheid benodigde innovaties en investeringen op een verantwoorde wijze, binnen de kaders van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid, door te voeren;
11. De ondertekenaars van dit akkoord garant zullen staan voor een breed en langdurig draagvlak voor de uitvoering van dit akkoord bij alle partijen en bij hen die zij vertegenwoordigen;

3. Begrippen en definities

1. **Noordzeekustzone en Vlake van de Raan:** Dit zijn de Natura 2000-gebieden waarvan de begrenzing en de instandhoudingsdoelen zijn vastgesteld per 15 maart 2011. Voor de Noordzeekustzone betreft dat de wijziging per 15 maart 2011 van het reeds aangewezen gebied Noordzeekustzone. De Vlake van de Raan is per 15 maart 2011 nieuw aangewezen als Natura 2000-gebied.
2. **Verduurzaming:** Het proces naar een zo duurzaam mogelijke visserij waarin de best beschikbare technieken en management van de visserij met inachtneming van de impact op het ecosysteem, management van visserij en bestandsbeheer worden toegepast.
3. Onder visserij wordt verstaan bodemberoerende visserij, andere vormen van beroepsmatige visserij, sportvisserij en recreatieve visserij zoals hieronder omschreven.
4. **Bodemberoerende visserij:** Alle vormen van gesleepte bodemvisserij, zoals deze onder andere plaatsvindt in de boomkorvisserij en garnalenvisserij.
5. **Sportvisserij:** recreatieve visserij met de hengel.
6. **Recreatieve visserij:** alle overige vormen van toegestane recreatieve visserij.
7. **Best beschikbare technieken (BBT) en visserijpraktijk:** Beproefde visserijtechnieken en visserij-managementsystemen die op dat moment aanvaard zijn als beste techniek, met in acht name van indicatoren als onder meer ecologie, milieu (brandstofverbruik), veiligheid en/of dierenwelzijn.
8. **Beheerplan:** Plan als bedoeld in artikel 2.3 Wet Natuurbescherming (2017).
9. **Ongestoord gebied:** Een gebied dat in zijn ontwikkeling en herstel niet wordt beïnvloed door menselijke activiteiten binnen dat gebied.
10. **Visserij-managementplan of visplan:** Op te stellen door de sector en bevat de afspraken die door de sector worden gemaakt over de wijze waarop de visserij wordt uitgevoerd binnen dit akkoord, zoals het Verduurzamingsplan Garnalenvisserij (bijlage 2).
11. **Indicatoren:** Indicatoren worden gebruikt om de duurzaamheid van de vaartuigen van de Nederlandse garnalensector te evalueren. Het gaat dan om:
  - a. Visbestanden
  - b. Seizoenen
  - c. Bodemimpact
  - d. Brandstof
  - e. Inspanningen Duurzame Visserij
  - f. Veiligheid
  - g. Dierenwelzijn
  - h. Verloning
  - i. Rentabiliteit
  - j. Efficiëntie visserij-inspanning
  - k. Financiële stabiliteit
12. **Dynamische zonering:** zones die voor een beperkte periode zijn gesloten. Sluiting vindt plaats op basis van actueel verzamelde informatie door de beheerders. Het doel van de dynamische zonering is om de ongestoorde beschikbaarheid van relevante voedselbronnen van overwinterende zwarte zee-eenden en eventueel additionele beschermde vogelsoorten te borgen. De dynamische zonering zal worden ingesteld na overleg met visserij- en de natuurbeschermingsorganisaties.

4. Geldigheid van akkoord

Dit akkoord is geldig tot en met 2026. Uiterlijk twee jaar voorafgaand aan het einde van de eerste beheerplanperiode van de gebieden Noordzeekustzone en de Vlake van de Raan (2022) nemen de partijen het initiatief om te bepalen hoe de afspraken ten aanzien van dit akkoord zijn nagekomen en of en hoe eventuele nieuwe afspraken gedurende de daarop volgende beheerplanperioden vorm zullen krijgen.

5. Principes verduurzaming

In dit akkoord streven de partijen naar een duurzame visserij die ecologisch verantwoord opereert én economisch rendabel is.

Een visserij die ecologisch verantwoord opereert is gericht op een voortgaande verbetering met betrekking tot de reductie van de impact op het ecosysteem, in het bijzonder de vermindering van bodemberoering, ongewenste bijvangsten en verstoring van vogels.

De visserij is ook economisch duurzaam. Dit houdt in: een economisch gezonde bedrijfstak die zorgt voor een voldoende en een regelmatige aanvoer en die de markt voorziet van een hoogwaardig en gewaardeerd product. Dit vertaalt zich naar een vangstcapaciteit die past binnen de ecologische randvoorwaarden en de vangstmogelijkheden voor platvis, rondvis en schaal- en schelpdieren. Een gezonde bedrijfstak biedt ook een basis om blijvend te investeren in de verduurzaming van de visserij.

Met deze aanpak kan de visserij rekenen op een breed maatschappelijk draagvlak. Zij voldoet daarmee aan de voorwaarden voor duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen.

De partijen hechten er veel belang aan dat de afspraken over verduurzaming van de garnalenvisserij gelden voor alle garnalenvissers. De partijen zetten zich gezamenlijk in voor een passende oplossing. Verkend wordt de mogelijkheid van algemeen verbindendverklaring en een beleidsregel. Voor 1 oktober 2017 zal de sector een verzoek indienen voor algemeen verbindend verklaren van de verduurzamingsmaatregelen. Als uit de verkenning blijkt dat een beleidsregel beter geschikt is voor het doel, zal EZ voor 1 oktober 2017 een concept beleidsregel ontwikkelen.

De georganiseerde sportvisserij in Nederland onderschrijft de principes van verduurzaming en zal zich naar vermogen inspannen om voor deze principes draagvlak te creëren bij haar leden/organisaties en de daarbij aangesloten sportvissers.

Hiermee wordt de lijn voortgezet zoals weergegeven in de overeenkomst "Sportvisserij binnen de grenzen van Natura 2000" (september 2013) en waarmee een basis is gelegd voor een bestendige toekomst van natuur en sportvisserij in de Natura 2000 gebieden in de Noordzee.

6. Toekomstbeeld

De visserij in de Noordzeekustzone en de Vlake van de Raan is in ruimte en tijd gezoneerd, samenhangend met de bescherming van specifieke natuurwaarden, de bescherming van jonge vis en de specifieke omstandigheden waaronder de verschillende visserijtechnieken worden toegepast. Delen van de Natura 2000 gebieden zijn gesloten voor vormen van visserij die van invloed zijn op het bodemleven of die aanwezige vogelpopulaties kunnen verstoren, zodat daar een zo ongestoord mogelijke natuurontwikkeling kan plaatsvinden. De impactreductie van de visserij, de verduurzaming van de sector en de ontwikkeling van best beschikbare technieken en visserijpraktijk zijn essentieel voor de realisatie van de Natura 2000 instandhoudingsdoelen in de gebieden Vlake van de Raan en Noordzeekustzone.

De Beleidsnota Noordzee 2016-2021 (<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnota-s/2015/12/14/beleidsnota-noordzee-2016-2021>) beschrijft de beleidsmatige kaders, doelstellingen en visie om te komen tot een Goede Milieutoestand op de Noordzee. Het kabinet werkt met een drietal beleidsmatige aangrijpingspunten om dit te bereiken:

1. verduurzaming van het gebruik;
2. gebieds- en soortenaanpak;
3. aanvullende kansen creëren voor ecosysteemherstel.

Het Gemeenschappelijk Visserijbeleid levert voor wat betreft de visserij de procedures en andere instrumenten om de doelstellingen van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Mariene Strategie te bereiken.

7. Innovatie en implementatie van duurzame technieken

Een belangrijke voorwaarde voor een succesvolle verdere verduurzaming van de visserij is dat technische innovaties voortvarend door het bedrijfsleven worden opgepakt en geïmplementeerd. Binnen de sector zijn al koplopers actief. Dit zijn ondernemers die proactief op de veranderingen in de maatschappij en markt anticiperen. Het zijn deze koplopers die innoveren en certificeringstrajecten in gaan. Hun succes bepaalt in hoge mate het tempo waarin andere vissers volgen en daarmee de snelheid waarin de sector zal veranderen. Om ruimte te kunnen blijven bieden aan innovaties die kunnen leiden tot verdere verduurzaming van de visserij is het van belang deze ondernemers te stimuleren. Dit kan o.a. via privileges ten aanzien van de gebieden waar zij mogen vissen. Dit motiveert andere vissers dezelfde weg te nemen.

Bij het uittesten van en de uiteindelijke implementatie van innovaties ten bate van **ecologische** verduurzaming (Zone III) dient wetenschappelijk onderbouwd te zijn dat de betreffende innovatie de impact van de visserij op de natuurwaarden aantoonbaar vermindert. Dit is verder uitgewerkt in het toetsingskader Best Beschikbare Techniek voor de garnalenvisserij (en nog in 2017 op te stellen voor de boomkorvisserij).

Bij de implementatie van innovaties ten bate van **economische** verduurzaming dient wetenschappelijk onderbouwd te zijn dat de betreffende innovatie de impact van de visserij op de natuurwaarden niet vergroot.

Bij de implementatie van innovaties wordt uitgegaan van realistische investeringscycli. Ondernemers moeten de gelegenheid krijgen om investeringen terug te verdienen en winst te maken om volgende innovaties die kunnen bijdragen aan verduurzaming, mogelijk te maken.

In dit akkoord wordt verwezen naar verschillende instrumenten die cruciaal zijn voor de realisatie van de ecologische en economische doelstellingen.

8. Zonering

Zone I. Gesloten voor de visserij

Van de Noordzeekustzone en de Vlake van de Raan wordt een deel gesloten voor alle vormen van visserij. Hiermee wordt een zo ongestoord mogelijke ontwikkeling gewaarborgd. Ander gebruik wordt zo veel als mogelijk in overeenstemming gebracht met dit doel. EZ zal daartoe een Toegangbeperkend Besluit nemen en waar mogelijk zullen nadere afspraken daarover worden vastgelegd in de bovengenoemde Natura 2000 beheerplannen. Positionering van gebied I is beoogd voor plaatsen waar waardevolle habitats (1110) beschermd worden om de kwaliteit van de bodem (en haar intrinsieke beschermde waarde alsmede afgeleide waarde voor diverse relevante vogelsoorten) te verbeteren.

De voorgestelde Zone I gebieden staan aangegeven in de lijst met coördinaten in Bijlage 1 en de daarbij behorende kaarten.

Bij Terschelling is een deel van het zone I gebied buiten de grens van het Natura 2000 gebied gelegen. EZ zal zich er voor inspannen dat de grens van het Natura 2000 gebied op die locatie zodanig zal worden aangepast dat het zone I gebied daarbinnen valt (zie kaart bijlage Terschelling).

Zone II. Open voor niet bodemberoerende visserij

Zone II gebieden zijn gesloten voor de bodemberoerende visserij, zoals de boomkorvisserij. Visserij met pulskor is tot 1 januari 2018 toegestaan in het zone II gebied van Petten. De zone II gebieden zijn bij aanvang van dit akkoord weer opengesteld voor de garnalenvisserij. De sluiting van de voorgestelde zone II blijft wel intact voor de overige in het vigerend TBB genoemde gebruikersgroepen. Over de algehele sluiting van zone II gebieden voor alle betrokken gebruikersbelangen wordt in ieder geval een besluit genomen kort na de evaluatie die in 2020 plaatsvindt. Besluitvorming na 2020 is nodig met het oog op de mogelijkheid van verwerking van de resultaten van deze evaluatie in wet- en regelgeving of waar mogelijk in de nieuwe Natura 2000-beheerplannen per 2022 (na afloop van de eerste planperioden)¹. Zie ook paragraaf 9 hieronder.

Zone III. Innovatiegebieden, open voor op dat moment best beschikbare en innovatieve technieken ten bate van ecologische verduurzaming

Als stimulans voor de ontwikkeling van innovatieve technieken wordt zone III aangewezen waar uitsluitend met de best beschikbare technieken en visserijpraktijk mag worden gevist. Onder bepaalde omstandigheden (zie toetsingskader hieronder) en als best beschikbare technieken op de markt beschikbaar zijn en betaalbaar kan zone III bijdragen aan versnelde introductie van genoemde innovatieve technieken. Het toetsingskader voor deze best beschikbare en innovatieve technieken is opgenomen in het relevante Toegangbeperkend Besluit. De boomkorvisserij zal pas worden toegestaan in deze zone na opstelling van een toetsingskader Best Beschikbare Techniek voor de boomkorvisserij en in zover als dat toetsingskader dit type visserij dan mogelijk maakt.

Zone IV. Overig visgebied

Onder de voorwaarden en omstandigheden genoemd in deze overeenkomst zijn bij de start van dit akkoord in zone IV alle vormen van visserij toegestaan onder de voorwaarde dat daarvoor een NB-wet vergunning is verleend dan wel dat deze vormen van visserij zijn opgenomen in het Beheerplan.

¹ Toelichting op het gebruik van het jaar 2020 en 2019: het is de bedoeling dat een evaluatie in 2019 wordt opgestart; deze zal als rapport kunnen worden opgeleverd in 2020. De evaluatie zegt nog niets over het vervolg. Dat vervolg moet terechtkomen in het nieuwe beheerplan dat in 2022 van kracht moet worden. Dat betekent dat partijen ca. 1 jaar de tijd hebben om over het vervolg van de evaluatie door te praten en nieuwe maatregelen voor te stellen en dat deze nieuwe maatregelen tijdig gereed zijn voor opname in het nieuwe beheerplan van 2022.

Zone V. Onderzoeksgebieden

In delen van de Noordzeekustzone en Vlake van de Raan wordt gecontroleerd gevist met als doel visserij-effecten objectief zichtbaar te maken. Deze gebieden staan dus ten dienste van het onderzoek. Dit onderzoek heeft tevens tot doel te duiden welke vangstechnieken het meest duurzaam zijn. De onderzoeksgebieden liggen verspreid over het gehele Natura 2000 gebied en zo nodig ook daarbuiten. De onderzoeksgebieden kunnen worden geplaatst in de zones I tot en met IV. De onderzoeksgebieden worden vastgesteld na overleg met visserij- en de natuurbeschermingsorganisaties.

Zone VI Dynamische zonerings

De verspreiding van groepen overwinterende zee-eenden in het Natura 2000 gebied blijkt van jaar tot jaar te variëren. Om deze groepen effectief te beschermen zal een systeem van dynamische zonerings worden geïntroduceerd in de Noordzeekustzone. De bedoeling hiervan is een flexibele openstelling: openstellen wanneer dat kan en afsluiten wanneer nodig. Een dergelijk systeem functioneert al op de Waddenzee. Bij de toepassing van dynamische zonerings is het belangrijk om snel en zorgvuldig te communiceren tussen overheid en omgeving. Zone VI gebieden worden vastgesteld in aanvulling op de andere zones, en zijn hier niet een vervanging voor omdat de dynamische zonerings voor de bescherming van bepaalde vogelsoorten dient. Andere zones dienen vooral ter bescherming van het habitat 1110.

9. Impactreductie en maatregelen voor de garnalenvisserij

Zoals geformuleerd in para. 8 (zone II) gaat zone II open voor de garnalenvisserij. Deze openstelling is mogelijk gemaakt omdat de garnalensector vanuit haar ecologische verduurzaming, haar impact op het ecosysteem van het Natura 2000 Noordzeekustzone verder wenst te verminderen tot 2020. Een dergelijke inzet is eveneens afgesproken in het kader van VISWAD.

De garnalensector heeft een plan ontwikkeld dat vóór 2020 dient te leiden tot de gewenste impactreductie. Dat plan is als bijlage 2 gevoegd bij dit VIBEG akkoord. Alle partijen zijn akkoord met dit plan.

Om te bezien of de impactreducerende maatregelen uit het verduurzamingsplan zijn gerealiseerd en bijdragen aan de gestelde verduurzamingsdoelen zal in 2019 een evaluatie worden gestart die antwoord zal geven op de vraag in hoeverre de maatregelen van het verduurzamingsplan garnalenvisserij zijn doorgevoerd en zorgen voor een verminderde druk op de instandhoudings- en verbeterdoelen.

Na het gereedkomen van de evaluatie van de impactreductie van de garnalenvisserij op het ecosysteem van de Natura 2000 gebieden zoals deze is voorzien voor 2020 zal een besluit worden genomen over hernieuwde instelling en sluiting van zone II.

Deze sluiting gaat dan over een gebied ter grootte van 108 km² (nl. 50% van de huidige omvang van zone II. Die omvang is nu gesteld op 216 km² (waarvan 75 km² nog niet op de kaart is gezet)). Partijen spreken af dat in 2017 bekend zal zijn hoe die 108 km² zone II zal worden verdeeld over het Noordzeekustzone-gebied. Daarbij zal rekening worden gehouden met de selectie criteria hieronder (selectie zone II gebieden). EZ neemt hiertoe het initiatief en zal partijen betrekken bij deze opgave. Teneinde de 50% zone II die niet zal worden gesloten te compenseren zal er in het zuidelijk deel van het gebied "Borkumse Stenen" een beschermingszone worden ingericht van 108 km². In dat gebied zal geen enkele vorm van actieve bodemberoerende visserij worden toegestaan. EZ zal het initiatief nemen om op basis van voorstellen van partijen een gebied binnen de Borkumse Stenen te identificeren dat in voldoende mate de belangrijkste ecologische waarden bevat en dat als zodanig een bijdrage kan leveren aan de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 Aanwijzingsbesluit Noordzeekustzone. Na ondertekening van dit akkoord zal EZ het initiatief nemen om partijen bij elkaar te roepen om op basis van een of meerdere voorstellen de hierboven genoemde afspraak nader uit te werken. Bij die gelegenheid zal ook een voorstel worden gepresenteerd met een planning binnen welke deze afspraak zal worden geïmplementeerd. EZ zal zich inspannen om het Natura 2000 gebied Noordzeekustzone zodanig te wijzigen dat het zuidelijke deel van de Borkumse Stenen bij de Noordzeekustzone kan worden gevoegd.

9.1 Selectie zone II gebieden

1. Bij de selectie van zone II gebieden gelden de oude gebieden, tenzij een verandering geoorloofd is op basis van de volgende criteria: De ecologie is bepalend bij de selectie van gebieden
2. Grote aaneengesloten gebieden.
  - a. Ligging en randeffecten
    - Zone II gebieden grenzen bij voorkeur direct aan zone I gebieden om het aaneengesloten oppervlakte dat beschermd gebied is zo groot mogelijk te maken.
    - Bij de keuze van de vorm van de te beschermen gebieden wordt rekening gehouden met de effecten van de ligging van gesloten gebieden op de visserij en de invloeden die die visserij heeft op het (hele) beschermde gebied.
  - b. Vertegenwoordiging van zoveel mogelijk verschillende ecotypen, habitats en geassocieerde soorten. Zowel kustlangs als kustdwars moet getracht worden om een zo groot mogelijk deel van de bekende (sub)habitats of ecotypen met de gesloten gebieden te beschermen. Hierbij kunnen abiotische factoren (diepte, saliniteit, sedimentsamenstelling, gehalte organisch materiaal) worden gebruikt.
  - c. Handhaving: Bij grotere aaneengesloten gebieden is de handhaafbaarheid effectiever dan bij veelvoud aan kleine(re) gebieden.
  - d. Ecologische aansluiting op gebieden Waddenzee: In de Waddenzee wordt gestreefd naar zones tot op het niveau van kombergingen, die geheel vrij zijn van bodemvisserij. Juist bij deze aanpak is aansluiting op de gebieden NZKZ bijzonder waardevol gezien de grote ecologische interactie tussen Waddenzee en NZKZ. Sinds jaar en dag zijn daarbij het Eierlandse gat en de buitendelta bij Rottum in beeld.

9.2 Aandacht voor overig menselijk gebruik

Bij de keuze van de gebieden vindt altijd een check plaats op overige bodemecologie beïnvloedende activiteiten (cumulatieve effecten). Gedacht kan worden aan schelpenwinning of kustsuppleties.

10. Tijdspad voor de realisering van de doelstellingen

Om te komen tot het doel van dit Vibeg akkoord binnen de afgesproken geldigheidsduur ervan gaat de sector een resultaatverplichting aan om tot een substantiële reductie te komen van de impact van de garnalenvisserij via de realisatie van het verduurzamingsplan garnalenvisserij. Dit plan dient te zijn gerealiseerd voor 2020. Partijen zoeken nadrukkelijk een parallelle tussen enerzijds de garnalenvisserij in de Natura 2000 gebieden in het kustgebied en anderzijds de ontwikkeling van verduurzamingscriteria in de Waddenzee en andere wateren waar de garnalenvisserij plaatsvindt.

Indien deze reductie van de visserij impact niet of niet in voldoende mate wordt gerealiseerd spreken partijen af dat zal worden overgegaan tot aanvullende inperking van het beschikbare visgebied. gebiedssluiting. De genoemde helft van de zone II gebieden zal dan als eerste in aanmerking komen voor deze inperking.

In 2020 zal een evaluatie plaatsvinden. Het doel van deze evaluatie zal zijn om vast te stellen of de sector erin geslaagd is substantiële impactreductie van de garnalenvisserij op het ecosysteem van de Natura 2000 gebieden te realiseren (ecologische verduurzaming van deze sector). De basis voor de evaluatie wordt gevormd door het verduurzamingsplan garnalenvisserij en de daarin opgenomen criteria. De evaluatie van deze inspanningen zal worden gekoppeld aan de evaluatie van de vigerende beheerplannen Natura 2000 en de afloop van hun eerste termijn.

De evaluatie zal in 2019 worden opgestart. Deze zal als rapport kunnen worden opgeleverd in 2020. De evaluatie zegt nog niets over het vervolg. Dat vervolg moet waarschijnlijk terechtkomen in het nieuwe beheerplan dat in 2022 van kracht moet worden c.q. een verzoek vanuit de garnalensector tot vrijwillige aanpassing van de dan vigerende Wnb-vergunning. Dat betekent dat partijen 1 jaar de tijd hebben om over het vervolg van de evaluatie door te praten en nieuwe maatregelen voor te stellen willen deze kunnen landen in het nieuwe beheerplan 2022.

11. Visserij met wekkerkettingen

Voor de visserij met wekkerkettingen is het belangrijk dat de alternatieven die voorhanden zijn (zoals pulsvisserij) in Europees verband definitief worden toegestaan. Of nieuwe technieken, zoals de pulsvisserij, verenigbaar zijn met de uitgangspunten van Natura 2000 wordt gedurende de looptijd van dit akkoord onderzocht. Pulsvisserij kan in Natura 2000 gebieden worden toegestaan als voldaan is aan de wettelijke eisen daarvoor.

In de thans vigerende Natuurbeschermingswet-vergunning (geldig tot 31 december 2017) is opgenomen als tijdelijke maatregel dat de visserij met de wekkerkettingen in de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Vlakte van de Raan zich zal beperken tot niet meer dan vijf vaartuigen per gebied die van deze methodiek gebruik maken op elk gegeven moment, gelimiteerd tot Zone IV gebieden. Partijen komen overeen in afwijking van bovenstaande dat de sector zal afzien van het gebruik van wekkerkettingen binnen de Natura 2000 gebieden Noordzeekustzone en Vlakte van de Raan per 1 januari 2017. In de toekomstige aanvraag voor de Wet natuurbeschermingsvergunning zal het bedrijfsleven geen vergunning aanvragen voor de visserij met wekkerkettingen in de Natura 2000 gebieden.

De bestaande rechten op basis van de Visserijwet blijven behouden tot het moment dat een pulsvergunning, of een vergunning voor een andere duurzamere techniek, kan worden verkregen.

12. Agenda voor de toekomst

Om de impact van de garnalenvisserij op het ecosysteem te verminderen zijn ruimtelijke maatregelen als hierboven omschreven noodzakelijk. Partijen zijn er tevens van overtuigd dat veranderingen in het nationale en internationale beheer noodzakelijk zijn om de verduurzaming van de garnalenvisserij mede vorm te geven. Ook is het noodzakelijk de verduurzaming te concretiseren.

In aanvulling op voorgenoemde afspraken hebben partijen besloten een agenda op te stellen voor de toekomst. Voorstellen worden bekrachtigd door de regiegroep.

Deze agenda bevat de volgende punten:

12.1 Uitvoeringsagenda

Teneinde in 2020 te kunnen evalueren zal er een uitvoeringsagenda worden opgesteld, waarmee de afspraken uit het Verduurzamingsplan Garnalenvisserij zullen worden gevolgd.

Omschrijving actie	Trekker	Samen met	Gereed
Uitvoerings-agenda	EZ	Sector	zo spoedig mogelijk na gereedkomen Noordzee-kustvisserijakkoord

12.2 Fondsvorming

Om de visserijdruk te verminderen is de uitkoop van vergunningen een reële mogelijkheid. Onder leiding van de visserijsector zal op zeer korte termijn een plan van aanpak tot stand komen. In dit plan van aanpak zal worden omschreven welke stappen moeten worden gezet, hoe het financiële plaatje in elkaar zit en welke obstakels moeten worden weggenomen alvorens tot de vorming van een uitkoopfonds kan worden gekomen.

Omschrijving actie	Trekker	Samen met	Gereed
Plan van aanpak uitkoopfonds	Sector	SDN	In onderling overleg

12.3 Internationale ring

Partijen hebben geconstateerd in hun overleg dat de reductie van de visserij impact moeilijk te regelen is zolang het nog mogelijk is om nieuwe schepen in de vaart te brengen op basis van nieuwe vergunningen. Daarom is het van belang dat er een 'ring' komt om de internationale garnalenvisserij. Discussies hierover zijn gaande in diverse fora, o.a. de North Sea Advisory Council. Nog in 2016 zal in dit gremium een plan worden ontwikkeld dat de grondslag moet vormen voor een dergelijke internationale ring. Ook in NSAC verband zal in 2017 een advies tot stand komen over het internationale garnalenbeheer. Bovendien vindt in 2018 de trilaterale Waddenzee-conferentie plaats waar dit onderwerp mogelijk aan de orde kan worden gebracht. Het gaat hier om een complex en weinig transparant netwerk van organen waarvan het de kunst is om deze op het juiste moment te benutten. Vanuit de partijen wordt de noodzaak gevoeld van een sterke regie door de sector en overheid.

Omschrijving actie	Trekker	Samen met	Gereed
Strategie om te komen tot een internationaal beheer, incl. een ring om de vloot	Sector i.s.m. overheid	overheid	Doorlopend, ijkmomenten in 2017 en 2018

13. Procedures

Voor zover relevant en mogelijk zullen de relevante delen uit dit Akkoord worden overgenomen in een besluit op basis van artikel 2.5 Wet Natuurbescherming (toegangbeperkend besluit; hierna TBB). Het is denkbaar dat andere ecologisch-inhoudelijke inzichten, het belang van efficiënt toezicht en handhaving alsmede de belangen van andere partijen veranderingen in de in het onderhavig akkoord voorgestelde zonering noodzakelijk maken. In dat geval zullen de partijen ondertekenaars van dit Akkoord worden geraadpleegd binnen de kaders van de voorbereidingsprocedure van bovengenoemd TBB. EZ streeft ernaar om dit TBB in ontwerp gereed te hebben zomer 2017.

Op basis van artikel 20 van de Europese Basisverordening inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid² worden dergelijke maatregelen pas vastgesteld nadat met de Europese Commissie, de betrokken belanghebbende lidstaten en de betrokken adviesraden overleg is gepleegd over een ontwerp van de maatregelen, die vergezeld gaat van een toelichting waaruit onder meer blijkt dat deze maatregelen niet discriminerend zijn. EZ zal zich er voor inspannen om dit overleg met de grootste spoed te entameren daar waar de zonering de belangen van buitenlandse vlag-vissers raken.

Een aantal van de in deze tekst geformuleerde voornemens heeft betrekking op de wijze waarop de samenwerking binnen het bedrijfsleven wordt vormgegeven. Ook is er sprake van samenwerking tussen de sectoren over de grenzen heen. Voor het ministerie van Economische Zaken is van belang hier te stipuleren dat de afspraken en arrangementen die zijn gemaakt of nog worden gemaakt in VIBEG verband nooit tot gevolg mogen hebben dat de concurrentie tussen sectoren wordt verstoord of dat anderszins wordt gehandeld in strijd met de Europese bepalingen terzake van eerlijke mededinging tussen partijen. De gemaakte of nog te maken afspraken hebben uitsluitend betrekking op de bescherming van het mariene milieu van de Natura2000 gebieden en dus de realisatie van de milieu doelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten voor de betreffende gebieden.

---

² VERORDENING (EU) Nr. 1380/2013 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD, van 11 december 2013, inzake het gemeenschappelijk visserijbeleid, tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1954/2003 en (EG) nr. 1224/2009 van de Raad en tot intrekking van Verordeningen (EG) nr. 2371/2002 en (EG) nr. 639/2004 van de Raad en Besluit 2004/585/EG van de Raad.

Bijlagen

Lijst van ondertekenende partijen

Naam en functie	Handtekening
PO Garnalenvissersbond Dhr. Matthijs van der Ploeg, <i>Directeur</i>	<hr/>
Nederlandse Vissersbond Dhr. Johan Nooitgedagt, <i>Voorzitter</i>	<hr/>
Nederlandse Vissersbond Mw. Barbara Holierhoek, <i>Bestuurslid</i>	<hr/>
VISNED Dhr. Pim Visser, <i>Directeur</i>	<hr/>
VISNED Dhr. Maarten Drijver, <i>Voorzitter</i>	<hr/>
PO Wieringen Dhr. Gertjan Wiegman, <i>Voorzitter</i>	<hr/>
Stichting Visserij & Natuur D.J. Koster, <i>Voorzitter</i>	<hr/>
Stichting de Noordzee Dhr. Floris van Hest, <i>Directeur</i>	<hr/>

Natuurmonumenten

Dhr. Arjen Kok,
*Provinciaal ambassadeur Friesland /
Groningen / De Wadden*

Waddenvereniging

Dhr. Arjan Berkhuisen,
Directeur

Wereld Natuur Fonds

Mevr. Kirsten Schuijt,
Directeur

Sportvisserij Nederland

Dhr. Joop Bongers,
Directeur

**Ministerie van Economische
Zaken**

Mevr. Marjolijn Sonnema
Directeur-Generaal Agro en Natuur

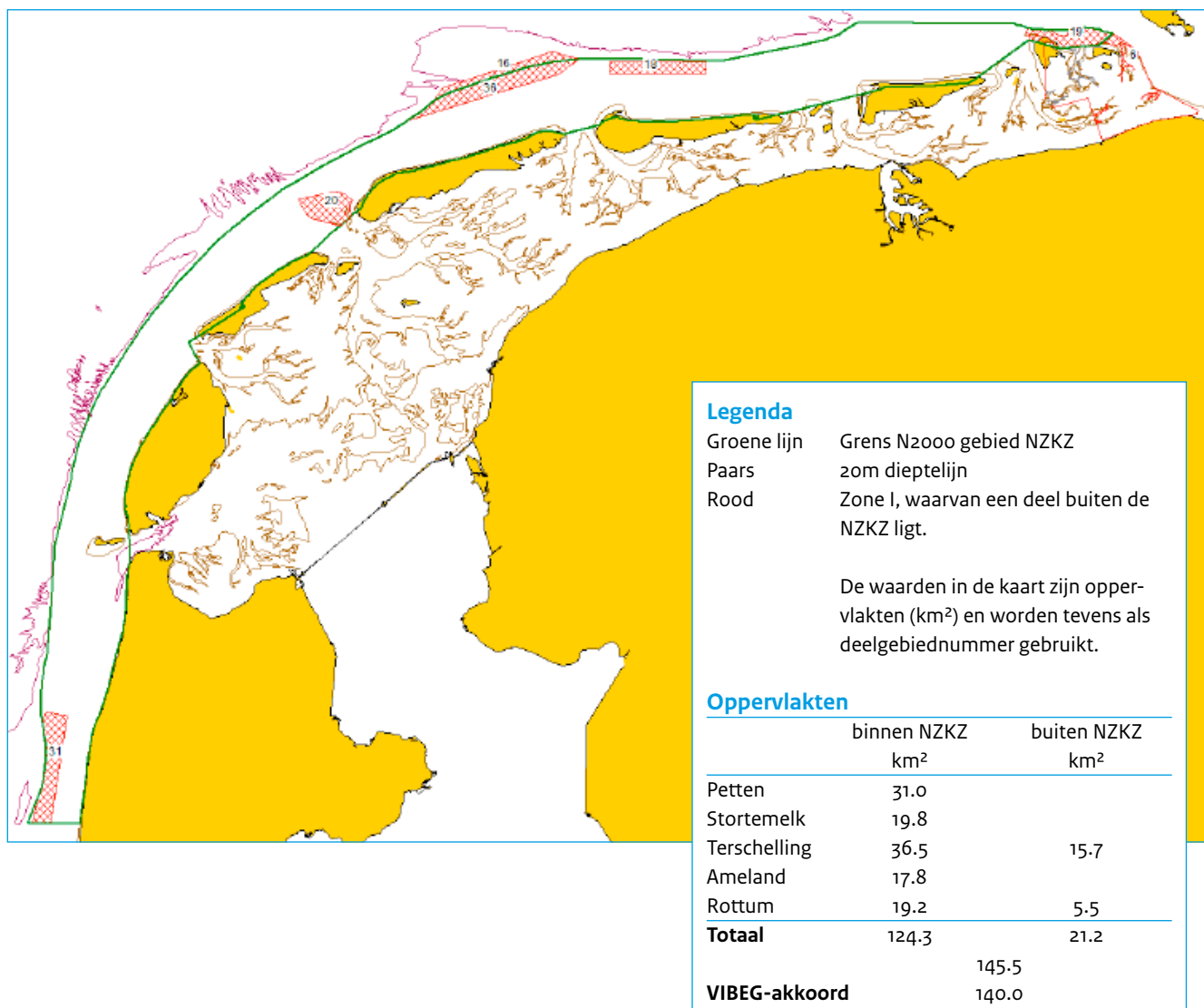
Bijlage 1

Kaarten en Coördinaten

Onderscheid is gemaakt tussen het de oppervlakten Zone 1 binnen en buiten de NZKZ. Voor de komberging Rottum betreft dat alleen het sublitoraal en voor zover dit geen onderdeel uitmaakt van het referentiegebied en is in de detailkaart op pagina 5 blauw omlijnd aangegeven.

Overzichtskader Zone 1

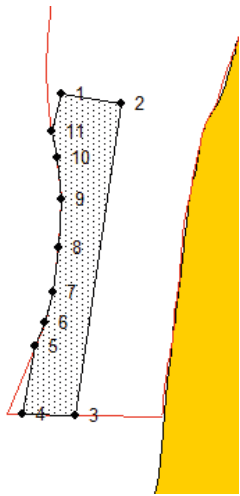
1 maart 2017

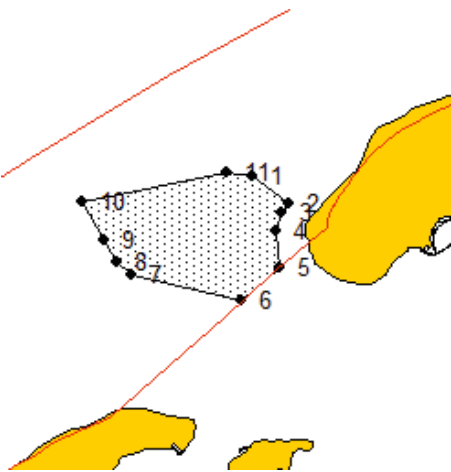
Detailkaarten en coördinaten deelgebieden

De coördinaten in onderstaande tabellen zijn in graden en decimale minuten met als kaartdatum WGS84. Coördinaten die niet zijn gewijzigd ten opzichte van de kaarten in het TBB uit 2013 zijn gemarkeerd met een sterretje.

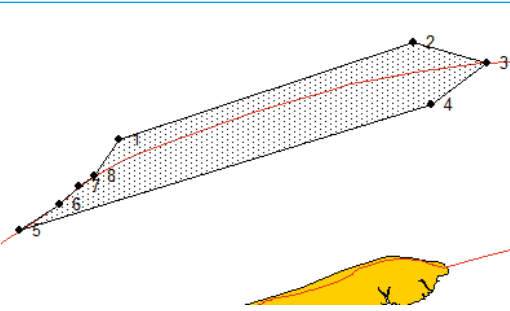
Petten (31)			
Nr		NB	OL
1		52 46.7138	04 33.5038
2		52 46.4749	04 35.8735
3		52 39.0065	04 34.0265
4		52 39.0319	04 31.9803
5		52 40.6714	04 32.4841
6	*	52 41.2200	04 32.8500
7	*	52 41.9500	04 33.1600
8	*	52 43.0300	04 33.3800
9	*	52 44.1900	04 33.5100
10	*	52 45.1800	04 33.3000
11		52 45.8395	04 33.1122

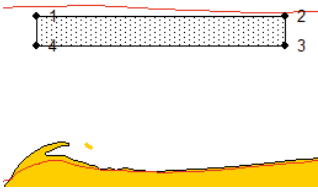
Stortemelk (20)			
Nr		NB	OL
1		53 22.6561	05 07.6566
2		53 22.1607	05 08.7570
3		53 22.0168	05 08.5325
4		53 21.6695	05 08.3914
5		53 21.0382	05 08.5070
6		53 20.4235	05 07.3563
7		53 20.9073	05 04.0260
8		53 21.1327	05 03.5797
9		53 21.5117	05 03.1987
10		53 22.2099	05 02.5608
11		53 22.7379	05 06.9177

Terschelling (16+36)			
Nr		NB	OL
1		53 29.9125	05 19.2120
2		53 32.3549	05 31.7520
3		53 31.8570	05 34.8426
4		53 30.7997	05 32.5080
5		53 27.6237	05 14.9978
6	*	53 28.2800	05 16.6700
7	*	53 28.7400	05 17.5100
8	*	53 29.0100	05 18.1600

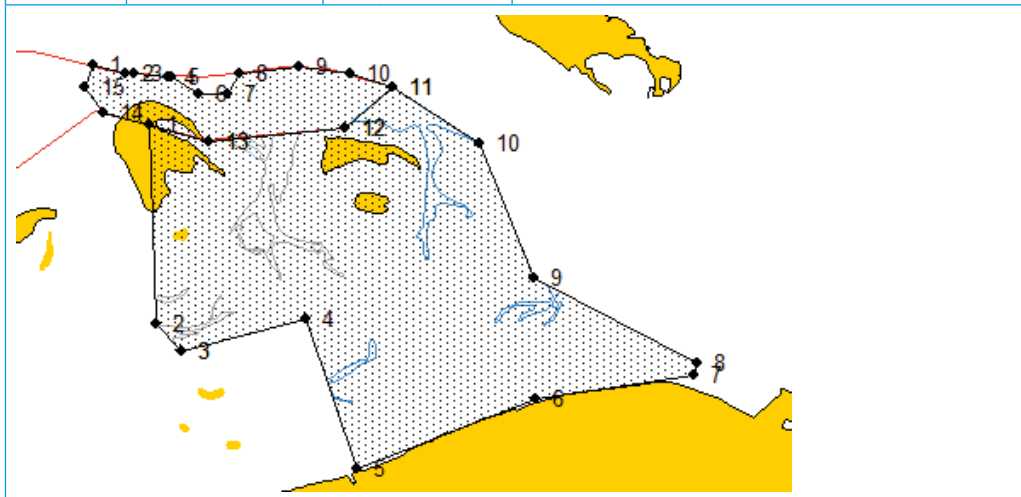

Ameland (18)			
Nr		NB	OL
1		53 31.6390	05 38.3100
2		53 31.6390	05 49.4250
3		53 30.8630	05 49.4250
4		53 30.8630	05 38.3100

Rottum - NZKZ (19)			
Nr		NB	OL
1		53 34.0024	06 26.5102
2	*	53 33.8400	06 27.5600
3	*	53 33.8600	06 27.8600
4	*	53 33.8000	06 28.9200
5		53 33.7973	06 29.0636
6		53 33.4500	06 29.9288
7		53 33.4500	06 30.8901
8		53 33.8694	06 31.2660
9	*	53 33.9900	06 33.1700
10	*	53 33.8400	06 34.8000
11	*	53 33.5900	06 36.2200
12	*	53 32.8200	06 34.6700
13	*	53 32.5600	06 30.2400
14		53 33.1012	06 26.8741
15		53 33.5819	06 26.2415

Rottum – komberging Waddenzee (6)			
Nr		NB	OL
1		53 32.8660	06 28.3376
2		53 29.0406	06 28.5315
3		53 28.5177	06 29.3829
4		53 29.1549	06 33.4067
5		53 26.2852	06 35.0272
6		53 27.6183	06 40.8087
7		53 28.0761	06 45.9311
8		53 28.2968	06 46.0000
9		53 29.9354	06 40.7264
10		53 32.5195	06 38.9685
11	*	53 33.5900	06 36.2200
12	*	53 32.8200	06 34.6700
13	*	53 32.5600	06 30.2400

Bijlage 2

Verduurzamingsplan garnalenvisserij 2017-2020

Inhoudsopgave

Inleiding	32
Samenvatting	33
Doelstelling van de impactreductie garnalenvisserij	34
Het sociaal economische onderdeel	35
Uitdagingen voor de garnalenvisserij	36
Uitgangspositie garnalenvisserij (To situatie)	37
Maatregelenpakket garnalenvisserij	38
De behaalde impactreductie in 2020	45
Overzicht maatregelen voor de praktijk	46
Controle en monitoring	47
Monitoring	48
Bijlage 1 bij het Verduurzamingsplan garnalenvisserij, Procesmodel controle en toezicht	49
Bijlage 2 bij het Verduurzamingsplan Garnalenvisserij Ring om de vergunningen	54

Opmerking:

Cursiefgedrukte teksten zijn citaten of verwijzingen

Inleiding

In 2013 heeft de garnalenvisserij het voortouw genomen om haar visserij verder te verduurzamen en daar concrete afspraken over te maken in convenant-verband (VISWAD).

Naast het sluiten van gebieden en uitkoop van (GK-)vergunningen zijn ook afspraken gemaakt om tot een halvering van de garnalenvisserij-impact te komen.

In zowel het nieuwe Kustzone-akkoord 2017 VIBEG akkoord (2.0)* als in het VISWAD convenant (getekend oktober 2014) is een halvering afgesproken van de garnalenvisserij-impact in de nog open NB wetgebieden. In VISWAD als volgt:

‘De gezamenlijke ambitie is om voor 2020 te komen tot een halvering van de visserij-impact van de garnalenvisserij in de Waddenzee:

Een duurzaam opererende en rendabele garnalensector te ontwikkelen, waarvan de activiteiten passen binnen de doelstellingen van Natura 2000 en een gezonder en veerkrachtige Waddenzee, door in te zetten op:

- Een reductie van de vlootomvang via een vrijwillige transitie en stimulering van nieuwe bedrijfsactiviteiten in de regio .....
- Een aantrekkelijk sociaal economisch perspectief voor de blijvende vissers;
- Het creëren van een gezond investeringsklimaat door het scheppen van maatregelen voor de lange termijn;
- De toepassing van best beschikbare technieken;

Controleerbaarheid van naleving middels een blackbox monitoringssysteem, in eerste instantie gericht op plaatsbepaling en daarna op motorvermogen, ...’

(Uit: ‘Transitie Garnalenvisserij en Natuurambitie Rijke Waddenzee’ September 2014)

In het nieuwe VIBEG Kustzone-akkoord 2017 (2.0)* zijn Natuurorganisaties en Visserijvertegenwoordigers overeen gekomen dat Zone 2 gebied (verboden voor bodem beroerende visserij) open blijft voor garnalenvisserij op voorwaarde dat de garnalenvisserij een resultaatverplichting aangaat om tot een halvering van de impact te komen in de nog open NB wetgebieden.

Daar het Kustzone-akkoord 2017 VIBEG 2.0 akkoord* nog niet officieel is getekend op moment van dit schrijven kunnen we hieruit (nog) geen citaat toevoegen aan dit document.

*Het VIBEG 2.0 akkoord betreft de Noordzeevervisserij in beschermde kustgebieden. De naam van dit nieuwe akkoord is nog niet bekend maar noemen we Kustzone-akkoord 2017 VIBEG 2.0 in dit plan.

November, 2016

Samenvatting

Dit verduurzamingsplan garnalenvisserij gaat in op de startsituatie (To) van de garnalenvisserij in de NB wetgebieden (Natura 2000) en geeft een opsomming van (nu bekende) uitdagingen die we samen met de convenantpartners tegenkomen tijdens de looptijd van de convenant-afspraken (2026) en geeft de route aan van de garnalenvisserij naar een halvering van de impact door de garnalenvisserij in de NB wetgebieden.

Deze – halvering van de impact – verplichting wordt via deze route succesvol voldaan uiterlijk 1 januari 2020.

Omdat gedurende de afgelopen jaren is gebleken dat de definitie en invulling van deze ‘halvering van de impact’ (50% impactreductie) niet wetenschappelijk te onderbouwen is, is gekozen voor de benaming ‘verduurzamingsplan’ in samenspraak met de convenant-partners. Dit gehele pakket van Verduurzamingsmaatregelen wordt gezien als de afgesproken impactreductie.

Doelstelling van de impactreductie garnalenvisserij

Doelstelling van deze impactreductie is te verdelen in een ecologisch onderdeel en een sociaal economisch onderdeel.

Allereerst het ecologische onderdeel

In grootheden gaat het hier om duurzaamheidselementen als bijvangst, zeebodemintegriteit en bescherming van andere specifieke N2000 doelsoorten (o.a. vogels en mosselbanken). Vastgesteld binnen VIBEG het Kustzone-akkoord 2017 zijn een aantal duurzaamheidsparameters die tevens kunnen worden gehanteerd voor invulling bij de gemaakte VISWAD afspraken.

Parameters	Waddenzee (VISWAD)	NZKZ (VIBEG)	Vlakte vd Raan, ea (VIBEG)
Beviste oppervlak bruto	X	X	X
Beviste oppervlak netto	X	X	X
Zeebodemintegriteit	X	X	X
Aantal GK-vergunningen	X	X	X
Aantal GV-vergunningen		X	X
Bijvangst niet-humane consumptie garnaal (levend)	X	X	X
Bijvangst overige soorten	X	X	X
Overleving bijvangst	X	X	X
Aanvoer ziftsel (niet-humane cons. Garnaal)	X	X	X
Percentage gesloten gebied	X	X	X
LPUE	X	X	X
Andere N2000 doelsoorten: o.a. vogels	X	X	X

Tabel met parameters en koppeling wetgebieden

Het ecologisch doel

1. Een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van de Waddenzee en de realisatie van een Rijke Waddenzee in 2026 (VISWAD 2014)
2. Het realiseren van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000 gebieden in de Nederlandse Kustzone (Kustzone-akkoord 2017 VIBEG 2.0)

Het sociaal economische onderdeel

In grootheden gaat het hier om elementen als veiligheid, dierenwelzijn, verloning, Rentabiliteit, Visserij-inspanning en financiële stabiliteit.

In 2016 heeft het ILVO een adviesdocument hierover uitgebracht waarbij zij ervaring hebben opgedaan in België met het VALDUVIS-project, *waar met behulp van 11 indicatoren de duurzaamheid van de vaartuigen van de Vlaamse visserijsector geëvalueerd kan worden (Allegaert et al., 2015, 2016)*. Vijf van deze indicatoren zijn ecologisch, 3 indicatoren zijn sociaal en 3 indicatoren zijn economisch:

Indicatoren VALDUVIS
Visbestand
Seizoen
Bodemimpact
Brandstof
Inspanningen Duurzame Visserij
Veiligheid
Dierenwelzijn
Verloning
Rentabiliteit
Efficiente visserij-inspanning
Financiële stabiliteit

Binnen dit verduurzamingsplan zijn voor de betrokken visserijbedrijven zeker ook de sociaal economische aspecten van belang. Het zal in de toekomst van toegevoegde waarde zijn indien het complete pakket aan indicatoren inzichtelijk kan worden gemaakt.

Het sociaal economisch doel:

1. *Een duurzaam opererende en rendabele garnalensector ontwikkelen (VISWAD 2014)*
2. *Een gunstig perspectief voor beroeps- en sportvisserij laten blijven bestaan Kustzone-akkoord 2017(VIBEG 2.0)*

Uitdagingen voor de garnalenvisserij

Bij het opstellen van dit plan zijn de door de vissers diverse (technische) mogelijkheden opgenomen waarbij ook duidelijk is geworden voor de visserij welke uitdagingen er nog liggen voor de garnalensector samen met de convenantpartners:

- De internationale positie van Nederlandse wateren
- Mededingingswetten in Nederland en Europa
- Verschillende visgebieden vragen om verschillende maatregelen
- De niet-aanwezige ring om garnalenvergunningen in Europese buurlanden (Zie ook bijlage 2)
- De internationale marktinvloeden
- Daar de garnalenvissers ook vissen in niet NB wetgebieden hebben deze maatregelen een groter bereik dan alleen de voornoemde gebieden.
- Het is niet-inzichtelijk welke sociaal economische gevolgen dit maatregelenpakket heeft op de visserij-bedrijven en daarmee de regio. Iedere maatregel die wordt genomen heeft gevolgen voor de inkomsten van het visserijbedrijf maar of dat juist is en in welke mate blijft onduidelijk.
- Het sluiten van gebieden in de Waddenzee benadeelt alleen GK vergunninghouders
- Het sluiten van gebieden in de NZKZ en de Vlake van de Raan e.a. benadeelt zowel de GV als de GK vergunninghouders. Uiteindelijk voelen de 89 GK vergunninghouders zich dubbel benadeeld.
- Freeriders (niet PO leden) en de uitvoering van een Algemeen Verbindende Verklaring (AVV) door de overheid.
- Gedurende het voorjaar van 2017 zal de innovatie-agenda vorm krijgen waarbij rekening zal worden gehouden met beschikbare subsidie-mogelijkheden. Vertraging in subsidies hebben ook hun invloed op de innovatieagenda. De sector zal de convenantpartners hierover op de hoogte houden vanwege mogelijke vertraging bij de geplande maatregelen.

Daarnaast zijn we voorlopig alleen uitgegaan van de reeds gemaakte afspraken in VISWAD 2014 en Kustzone-akkoord 2017VIBEG 2.0. Gedurende de looptijd van deze afspraken zullen verdere stappen worden genomen door de sector inzake uitkoop en gebiedssluiting. Deze maatregelen zijn van invloed op de impactreductie maar tellen pas mee bij uitvoering.

Ons is gebleken dat er bij het invullen van mogelijkheden voor het reduceren van de impact er tevens een innovatie-agenda moet worden opgesteld die ruimte moet krijgen om verder ontwikkeld te worden.

Hiervoor zijn ook diverse fondsen nodig en daar waar mogelijk zal de garnalenvisserij hiervoor vragen aan de convenant-partners samen op te trekken richting Waddenfonds, EFMZV, en andere fondsen om ook voor de nog langere termijn verder te gaan met het ontwikkelen van een duurzaam opererende en rendabele garnalenvisserij.

Gedurende het voorjaar van 2017 zal de innovatie-agenda vorm krijgen.

Uitgangspositie garnalenvisserij (To situatie)

Er is inmiddels veel gepraat over de berekening van de afgesproken impactreductie. Onderdeel van deze berekening is het vaststellen van de startsituatie.

Ook hierover is veel gepraat met de convenantpartners en is een referentieperiode onderzocht vanwege de vele te onderzoeken parameters op het ecologisch vlak waarbij nog geen aandacht is geweest voor het sociaal economische vlak.

Dat nodigt uit tot nog meer onduidelijkheid en onzekere cijfers.

Vandaar dat wij, de garnalenvisserij, een praktische benadering hebben opgezocht waarbij we uitgegaan zijn van de te nemen (of al genomen) maatregelen en we gekeken hebben naar de (wettelijk vastgelegde) startsituatie voor de garnalenvisserij zelf.

Daarnaast hebben we aangegeven welke reeds vastgestelde parameters worden beïnvloed door het nemen van stappen (technische maatregelen) richting verdere verduurzaming van de garnalenvisserij.

Naast de wettelijk vastgelegde startsituatie zijn we tevens uitgegaan van een startsituatie zonder MSC / VISWAD / Mosselconvenant en zonder VIBEG 1 en Kustzone-akkoord 20172. Ook is uitgegaan van een startsituatie zonder zeeflap.

De gebieden waarop de genoemde maatregelen van toepassing zijn betreffen de NB wetgebieden: Noordzeekustzone, Vlake van de Raan, Voordelta, Westerschelde en Oosterschelde e.a. en de Waddenzee.

Bij iedere maatregel genoemd in het volgend hoofdstuk zullen we aangeven wat de startsituatie is voor de garnalenvisserij, en welke ecologische parameters worden beïnvloed door de te nemen maatregelen.

Maatregelenpakket garnalenvisserij

Startsituatie (To)

Bij iedere maatregel genoemd in dit hoofdstuk zullen we aangeven wat de startsituatie (To) is voor de garnalenvisserij in de NB wetgebieden, en welke ecologische parameters (in grootheden) worden beïnvloed door de te nemen maatregelen.

Sluiting gebieden:

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Waddenzee 6,5% sublitoraal (Viswad plan 2014)	6,5% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
Sluiten NZKZ Zone I (10% van NZKZ-2012)	10% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
Sluitinggebieden voortvloeiend uit het mosselconvenant	2% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
Voordelta 2% gesloten voor (bodem)visserij	2% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
Vlakte van de Raan 12% onderzoeksgebied (2014)	12% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Bron: NB wetvergunning 2015-2016 en NB wetvergunningaanvraag 2017-2022

Sluiting Zone II – Borkumer stenen:

Verleg een oppervlakte van Zone II gelijk aan de helft van de Zone II zoals vastgelegd in 2013 (Staatscourant 2013 / 11444) naar het zuidelijke deel van de Borkumer stenen daarbij rekening houdend met / uitgaande van habitattypen 1110B.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Borkumer-stenen	7,5% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Dynamische zonering:

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Sluitinggebied Mepen - Krommebalg		
16000 ha (14% sublitoraal) gedurende 1 maand (1/12 ^e)	1,2% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
Sluitinggebied Mosselbanken Waddenzee		
Afhankelijk van zaadval (2016: 4%)	4% open	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Bron: NB wetvergunning 2015-2016

Sluiting gebied voor foeragerende Zwarte Zee-eend:

In het nieuwe Toegangsbeperkingsbesluit (TBB) zal gebied jaarlijks tijdelijk worden gesloten (na monitoring) als mogelijke foerageer-locatie van de zwarte zee-eend.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Gebied NZKZ met spisula (zwarte zee-eenden)	max 2,5% ter aanvulling zone I	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
Afhankelijk van oppervlak en periode van sluiting	open (dynamische maatregel)	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Uitkoopregeling vergunningen:

Vanuit de gemaakte afspraak in VISWAD en de nog vast te leggen afspraak in VIBEG 2.0 zullen de betrokken partijen inzetten op een reductie van de vlootomvang via een vrijwillige transitie.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
GK vergunningen via het Waddenfonds	89 stuks	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten
GK vergunningen via een Fonds te vormen door de convenantpartners	128 stuks	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Bron: Ministerie van Economische Zaken

Vanuit het Waddenfonds is momenteel 10 miljoen Euro gereserveerd. Betrokken partijen hebben er bij de garnalenvisserij op aan gedrongen om op korte termijn een uitvoeringsplan te maken die recht doet aan deze 10 miljoen Euro. De ambitie binnen het VISWAD convenant is om voor 2020 te komen tot reductie van het aantal (GK-) vergunningen met 20% tot 30%

Bovendien is een verzoek gedaan vanuit de vissers naar hun PO's om op korte termijn invulling te geven aan het op te zetten Fonds voor vrijwillige uitkoop van GV vergunningen, samen met de overige convenantpartners.

Blackbox:

Een belangrijke stap in al deze verduurzamings-processen is het invoeren van de blackbox monitoringssysteem inclusief een controle- en handhavingssysteem*. De gegevens van deze blackbox zullen naast controle en handhaving bijdragen bij het monitoren en onderzoeken van de garnalenvisserij. Bij het zoeken naar de To-meting (startsituatie), parameters en indicatoren moesten de convenantpartners vaststellen dat er weinig (tot geen) nauwkeurige gegevens beschikbaar zijn.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Blackbox met plaatsbepaling en activiteit	Geen	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Motorvermogen:

Afhankelijk van een snelle succesvolle invoering van het controle en handhavingssysteem zoals ingediend bij de aanvraag NB wetvergunning 2017-2022 door de garnalenvisserij, de technische ontwikkelingen en een aanvaardbaar prijsniveau van aanvullende meetapparatuur zal in de toekomst het blackbox monitoringssysteem tevens het motorvermogen (max 221 kW) gaan meten waarbij ook een gedegen controle- en handhavingssysteem³ zal worden ingevoerd.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Blackbox met meting motorvermogen	BB met GPS en activiteit	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Beperking in vistijd:

Naast het sluiten van gebieden en uitkoop van vergunningen heeft deze maatregel een positieve uitwerking op de visserij-inspanning inclusief alle ecologische parameters. Vandaar ook dat deze maatregel is opgenomen in dit pakket.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Beperking in tijd op zee	5616 uur per jaar	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

³ Het controle- en handhavingssysteem is opgezet door de garnalenvisserij in nauw overleg met EZ en de NVWA. Het Procesmodel controle en handhaving blackbox garnalenvisserij is bij dit plan toegevoegd als bijlage 1.

Uitdagingen die hier liggen zijn een nog niet ingevoerd internationaal weekendverbod (Europees gelijk speelveld) en de mededingingswet in Nederland en Europa. (Zie bladzijde 6).

De sector heeft de wil om naar verdere vermindering van visuren te werken en heeft hier o.a. ook binnen haar MSC managementplan mogelijkheden voor opgenomen. Een verdere uitbreiding van deze maatregel, onderhevig aan mededingingswetten, zal nader onderzocht moeten worden gedurende de looptijd van dit plan.

Toelichting op de startsituatie van 5616 uur: In Nederlandse wateren geldt voor de garnalenvisserij een weekendverbod van vrijdag 12 uur tot maandag 00 uur. (Uitvoeringsregeling Visserij, Artikel 22) De tijd op zee wordt gemeten vanaf vertrek uit de haven tot aankomst in de haven.

Gewicht vistuig:

Het beperken van het gewicht van het vistuig heeft effect op de visserij-inspanning met positieve uitwerking op een aantal doelsoorten, zeebodem en bijvangst.

Voor het bepalen van het gewicht van het vistuig gaan we uit van het vrij hangende drooggewicht. Het tuig omvat alles dat aan de boom bevestigd is achter de verbinding met de visdraad. De weegschaal wordt bevestigd bij het punt waar de kabels samenkomen vanaf de boom richting visdraad (Hahnepot). Het volledige vistuig zal worden opgetild door de visliet tot alle onderdelen van het tuig vrij in de lucht hangen.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Beperking van gewicht van het vistuig	Totaal 5000 kg	Zeebodem, Bijvangst en doelsoorten

Uit: o.a. Verschuieren & Vanelslander, 2012

Sloff en klossenpezen:

Naast het beperken van het gewicht van het vistuig (waar de sloffen en klossenpezen onderdelen van zijn) zal er worden geëxperimenteerd met verschillende technische aanpassingen. De garnalenvisserij verplicht zich tot het voeren van een innovatie-agenda waarbij verder zal worden gekeken naar positieve effecten op voornoemde ecologische parameters en indicatoren zoals genoemd bij Valduvis.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Innovatie voor klossenpezen en sloffen	Traditioneel	Zeebodem, Bijvangst en div. doelsoorten

Uit: o.a. Verschuieren et al., 2012

Ontwerp en uitvoering visnetten:

De traditionele vorm van visnetten (V-vorm), technische ontwikkelingen en nieuwe materialen nodigen uit tot het inventariseren van innovatieve ideeën, is gebleken in de garnalenvisserij. Er lopen al diverse projecten rond innovatieve netvoorzieningen welke tevens hun weg kunnen vinden richting de garnalenvisserij.

Bijvoorbeeld de brievenbus. Dit is net als de zeeflap een netaanpassing die gericht is op het verminderen van de ongewenste bijvangst in de garnalenvisserij. Voordeel van de brievenbus is dat deze vorm van visnet lichter is en het ontsnappen van bijvangst bevordert wanneer zich veel algen en wieren bevinden in onze nationale wateren. Wieren en algen die bij de zeeflap het ontsnappen van de bijvangst belemmeren. Bij het invullen van deze projecten zal gelet worden op zowel ecologische als sociaal economische verbeteringen en dit onderwerp zal ook onderdeel zijn van de innovatie-agenda.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Innovatie voor visnetten	Traditioneel	Zeebodem, Bijvangst en div. doelsoorten

Uit: o.a. Steenbergen, 2011 en Verschuieren et al., 2012

Maaswijdte:

Met een direct effect op de ecologische parameters als bijvangst van overige soorten en niet-humane consumptiegarnalen en daarnaast een mogelijk indirect effect op de zeebodem door het gewicht van het vistuig te veranderen kan deze maatregel niet worden overgeslagen.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Maaswijdte	16 mm (EG 850/98)	Zeebodem, Bijvangst en div. doelsoorten

Uit: o.a. Walter, 1997 en Tulp, 2010 en Toetsingskader BBT – Agonus, juni 2014

Zeeflap:

De zeeflap heeft slechts sinds kort haar weg gevonden naar alle NB wetgebieden. Deze zeeflap biedt bijvangst een mogelijkheid om te ontsnappen uit het net. Hierdoor ontstaat er ook veel minder zoekwerk aan dek.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Zeeflap	Niet verplicht	Bijvangst en div. doelsoorten

Uit: o.a. Toetsingskader BBT – Agonus, juni 2014

Spoelsorteertrommel:

In de GK en GV garnalenvergunning staan een aantal voorschriften vermeld waaronder: het direct sorteren van de vangst aan boord met behulp van o.a. een roterende spoelsorteermachine; Glijgoten van glad materiaal moeten, met behulp van zeewater, de niet-gewenste vangst overboord afvoeren.

Er is verder niets wettelijk vastgelegd wat betreft de apparatuur aan dek. Wel moet alle apparatuur voldoen aan kwaliteit- en hygiëne aspecten.

Daar gaan we als garnalensector nu zelf verandering in aanbrengen en de eerste stap die gezet wordt is het vastleggen van een minimale zeefwijdte van de spoelsorteertrommel.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Zeefwijdte van de spoelsorteertrommel	Geen minimum maat	Bijvangst en div. doelsoorten

Ziftsel:

Ziftsel is gekookte garnaal die niet voldoet aan de eisen om als consumptie garnaal (voor menselijke consumptie) te worden verkocht. Ook deze gekookte kleine garnalen vallen onder bijvangst. De garnalenvisserij zoekt naar technische mogelijkheden om hier een flinke stap te zetten.

Nadat de vangst is gesorteerd middels de spoelsorteertrommel worden de garnalen gekookt. Logischerwijs dienen de gekookte (en zeer warme!) garnalen gekoeld te worden voor ze kunnen worden bewaard in het koelruim. Bij het huidige spoelen en koelen worden de garnalen tevens gezeefd waarbij gekookte kleine garnalen weer overboord raken. Technische ontwikkelingen en nieuwe materialen nodigen uit tot het inventariseren van innovatieve ideeën en dit onderdeel zal terug te vinden zijn op de innovatie-agenda.

Maatregel:	Startsituatie	Effect op Parameters
Spoelen en koelen van gekookte garnalen	Schudzeef/ spoeltrommel	Bijvangst niet-humane cons. Garnalen

Invulling van het maatregelenpakket:

Nu we van alle maatregelen de startsituatie helder hebben is het tijd om invulling te geven als garnalenvisserij aan het maatregelenpakket.

Dit hebben we vertaald naar een overzicht in de diverse maatregelen en het moment waarop de maatregel in gaat:

Maatregel:	Per wanneer
Sluiting gebieden in het NB wetgebied	Januari-15
Sluiting dynamische zoneringsgebied Waddenzee	Januari-15

Maatregel:	Per wanneer
Sluiting dynamische zoneringsgebied spissula gebied NZKZ	Volgende TBB (EZ)

Maatregel:	Per wanneer
Sluiting gebied Borkumer stenen zuid ter vervanging van deel Zone II in de NZKZ	Via TBB door EZ

Maatregel:	Per wanneer
Uitkoop GK vergunningen via Waddenfonds	Mogelijk in 2017
Uitkoop GV vergunningen via een te vormen Fonds	Tegelijk met GK vergunningen

Toelichting: het voorstel van het Waddenfonds om GK vergunningen uit te kopen ligt momenteel bij de EU ter beoordeling. Daar zijn een aantal aanvullende vragen gesteld die de komende maanden moeten worden beantwoord. De verwachting is dat er voor 1 maart 2017 meer duidelijkheid is.

De uitkoop van GV vergunningen zal deels moeten worden gefaciliteerd vanuit de garnalenvissers zelf. De klankbordgroep bestaande uit garnalenvissers uit alle NB wetgebieden hebben het verzoek gedaan richting hun PO's om op korte termijn invulling te geven aan dit Fonds. Daarnaast zal er een ring moeten worden gelegd om de Europese garnalenvergunningen. (Zie het hoofdstuk 'uitdagingen' op blz 6 en de bijbehorende bijlage 2: 'De garnalenvisserij is niet omgeven door een gesloten ring')

Maatregel:	Per wanneer
Blackbox systeem voor plaatsbepaling en activiteit	1 januari 2017
Blackbox systeem tevens voor motorvermogen	In overleg met leveranciers

Voor het controle en handhavingssysteem behorende bij de blackbox voor de garnalenvisserij en ingaande 1 januari 2017, zie bijlage 1.

Maatregel:	Per wanneer
Beperking tijd op zee van 5616 uur naar 4800 uur per jaar	1 januari 2016

Toelichting: De tijd op zee wordt gemeten van vertrek uit de haven tot aankomst in de haven. Per 1 januari 2016 is het MSC management plan van kracht gegaan waarbij Nederlandse, Duitse en Deense garnalenvissers zich hebben geconformeerd aan dit plan om over het hele jaar minder uren te gaan vissen. Dit MSC management plan is onderdeel van het garnalen Productie- en Afzet Plan dat ieder jaar moet worden goedgekeurd door EZ. Verdere beperking in vistijd zal gezamenlijk met de convenantpartijen opgepakt worden (Zie ook het hoofdstuk 'Uitdagingen'). Daarnaast voorziet het MSC management plan tevens in een controlesysteem en sanctiebeleid opgezet waarbij we op deze manier het gereedschap hebben om de vissers te controleren en waar nodig te sanctioneren.

Maatregel:	Per wanneer
Beperking gewicht tuig van 5000 kg naar 4000 kg	1 januari 2016
Verdere beperking gewicht tuig naar 3800 kg	1 januari 2018

Maatregel:	Per wanneer
Innovatie voor klossenpezen en slossen	Resultaat 1 januari 2019
Innovatie voor visnetten (ontwerp en uitvoering)	Resultaat 1 januari 2019

Toelichting: Er blijken voldoende innovatieve ideeën te bestaan rond bovengenoemde maatregelen. Hierbij zal gelet worden op zowel ecologische als sociaal economische verbeteringen en deze maatregelen zullen daarom onderdeel zijn van de innovatie-agenda.

Maatregel:	Per wanneer
Naar maaswijdte 22 mm	1 mei 2016
Onder voorwaarde* naar maaswijdte 24 mm	1 mei 2018*
Onder voorwaarde* naar maaswijdte 26 mm	1 mei 2020*

Toelichting: In het MSC management plan welke van kracht werd op 1 januari 2016 zijn een aantal stappen en daarbij verbonden voorwaarden genoemd inzake de invoering van ruimere maaswijdtes (maatvoering is tussen de knopen)

Dit houdt in dat voor invoering van de 'nieuwe' maaswijdte er advies moet worden ingewonnen bij wetenschappelijke instituten over het gevolgde model en of de verwachte resultaten bij het vergroten van de maaswijdte nog stand houden. Van belang hierbij zijn vangstverlies van marktwaardige garnaal en vermindering bijvangst. Bij het nemen van deze maatregelen zal het MSC management plan en haar uitvoering leidend zijn. (er van uitgaande dat we gedurende 2017 MSC gecertificeerde garnalenvisserij uitvoeren). Er loopt wetenschappelijk onderzoek vanuit de Universiteit van Hamburg waaraan naast Duitse en Deense vissers, ook 7 Nederlandse schepen meedoen. De resultaten van dit onderzoek bepalen de verder te nemen maatregelen inzake de maaswijdte.

Het MSC management plan is geldig voor Nederlandse, Duitse en Deense vissers en bereikt daarmee een grotere impactreductie dan in dit plan wordt meegenomen. Daarnaast voorziet het MSC management plan tevens in een controlesysteem en sanctiebeleid opgezet waarbij we op deze manier het gereedschap hebben om de vissers te controleren en waar nodig te sanctioneren.

Maatregel:	Per wanneer
Verplichting zeeflap en max maaswijdte 70 mm	Nu verplicht
Zeeflap maaswijdte naar maximaal 60 mm	1 januari 2018

Zeeflap en brievenbus: Gedurende de periode met veel algen en wieren is een alternatief bedacht voor de zeeflap, zoals de brievenbus. De brievenbus dient als vervanging van de zeeflap in de periode dat de bijvangst niet uit de zeeflap kan ontsnappen door algen en wieren. Doordat de brievenbus minder algen en wieren 'meesleept' heeft ze mogelijk ook een positief effect op de zeebodemintegriteit en het brandstofgebruik. In de huidige NB wetvergunning aanvraag is het verzoek opgenomen om de brievenbus te kunnen gebruiken op de Waddenzee in de periodes met veel 'groen': juni, juli en augustus. Het gebruik van de brievenbus gedurende deze drie maanden zal onderdeel zijn van de innovatie-agenda om verder onderzoek te verrichten naar o.a. het vergroten van de selectiviteit.

Maatregel:	Per wanneer
Beperking van de zeefwijdte spoelsorteertrommel van geen minimum maat naar minimaal 6 mm	Uitfaseren tot 1 januari 2018

Maatregel:	Per wanneer
Innovatie spoelen en koelen van gekookte garnalen om te komen tot het niet meer overboord spoelen van gekookte kleine garnalen	Uitfaseren tot 1 januari 2019

Toelichting: Deze twee maatregelen houden verband met elkaar. Pas wanneer er een technische oplossing is voor het correct spoelen en koelen van gekookte garnalen, een systeem dat beschikbaar is voor alle garnalenvissers en betaalbaar, kunnen we afdwingen dat er geen gekookte garnalen meer overboord gaan. Vandaar dat de datum van de laatste maatregel wat ruim is genomen. Ook deze laatste maatregel zal echter onderdeel worden van de innovatie-agenda.

De behaalde impactreductie in 2020

Van startsituatie (To) naar halvering visserijimpact* van de garnalenvisserij in de NB wetgebieden (en daarbuiten) in 2020:

MAATREGELLEN	Ecologische parameters in drie grootheden		
	ZEEBODEM	BIJVANGST	DOELSOORTEN
Gesloten gebieden in VISWAD	X	X	X
Nog te sluiten Borkumer stenen	X	X	X
Gesloten gebieden in VIBEG	X	X	X
Dynamische zones gesloten in VISWAD	X	X	X
Dynamische zone te sluiten vanuit VIBEG	X	X	X
Uitkoopregeling GK vergunningen (20-30%)	X	X	X
Uitkoopregeling GV vergunningen	X	X	X
Blackbox met plaatsbepaling en activiteit	X	X	X
Blackbox met motorvermogen	X	X	X
Beperking in vistijd van 5616 naar 4800 uur p.j.	X	X	X
Beperking van gewicht vistuig naar 3800 kg	X	X	X
Maaswijdte in de kuil van 16 naar 20 mm	X	X	X
Maaswijdte in de kuil van 20 naar 22 mm	X	X	X
Zeeflap verplichting		X	X
Zeeflap max maaswijdte van 70 naar 60 mm		X	X
Spoelsorteertrommel naar min. 6 mm		X	X
Innovatie voor klossenpezen en slossen	X	X	X
Innovatie voor visnetten (ontwerp en uitvoering)	X	X	X
Innovatie voor koelen en spoelen gekookte garn		X	X
BEHAALDE IMPACTREDUCTIE 1-1-2020	Als afgesproken	Als afgesproken	Als afgesproken

*Zie de opmerking bij de Samenvatting op blz 3

Overzicht maatregelen voor de praktijk

MAATREGEL	INGANGSDATUM
Beperking in tijd op zee naar 4800 uur p.j.	Per direct
Beperking gewicht vistuig naar 4000 kg totaal	Per direct
Ruimere maaswijdte naar 22 mm (tussen de knopen)	Per direct
Blackbox met plaatsbepaling en activiteit	1 januari 2017
Brievenbus Waddenzee juni, juli en aug. (hoort bij innovatie)	1 januari 2017
Uitkoopregeling voor GK en GV vergunningen	in 2017
Zeefwijdte spoelsorteertrommel min 6 mm	1 januari 2018
Beperking gewicht vistuig naar 3800 kg totaal	1 januari 2018
Zeeflap maaswijdte naar maximaal 60 mm	1 januari 2018
Onder voorwaarde* naar maaswijdte 24 mm	1 mei 2018*
Innovatie voor klossenpezen en slossen	resultaat 1 januari 2019
Innovatie voor visnetten (ontwerp en uitvoering)	resultaat 1 januari 2019
Spoelen en koelen gekookte garnalen zonder 'verlies'	resultaat 1 januari 2019
Blackbox met meting motorvermogen	1 januari 2020 (uiterlijk)
Onder voorwaarde* naar maaswijdte 26 mm	1 mei 2020*

Controle en monitoring

Blackbox

De blackbox plaatsbepaling en vissen / varen is verplicht voor alle GK en GV vergunninghouders miv 1 januari 2017. Controle en handhaving zal privaatrechtelijk (alle Nederlandse PO's) plaatsvinden met een extra publiek toezicht door de NVWA. Deze NVWA zal tevens toezicht houden op de zogeheten Free-riders (niet PO-leden). Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar de aanvraag NB wetvergunning van 2016 en het bijgevoegde Procesmodel controle en handhaving blackbox garnalenvisserij in bijlage 1. Een nieuwe uitdaging volgt wanneer ook het motorvermogen kan worden gemeten door de blackbox.

MSC Managementplan

Vanuit het MSC managementplan loopt er momenteel een controle en sanctiesysteem waarbij de VMS en logboek gegevens worden gebruikt ter controle van o.a. de vistijd. Dit kan na implementatie van de blackbox worden aangevuld met de blackbox gegevens.

Dit MSC managementplan volstaat ook bij het controleren van het gewicht van het vistuig (totaal) en de verplichte maaswijdte (voor MSC) van 22 mm.

De controle voor de zeeflap waarbij de maaswijdte van 70 naar 60 mm gaat geldt in eerste instantie alleen voor de Nederlandse vissers. Controle hierop dient georganiseerd te worden, of de verplichting ook overeenkomen met Duitse en Deense vissers binnen MSC.

De controle van de zeefwijdte van de spoelsorteertrommel kan ook liggen bij ditzelfde controle en sanctiesysteem van het MSC managementplan. Het is goed en tevens onze ambitie wanneer deze verplichting Europees breed (met Duitsland en Denemarken) wordt gedragen.

Monitoring

Over het algemeen ligt de aandacht voor monitoring vooral bij de ecologische parameters waarbij gebruik gemaakt wordt van eerdere onderzoeken door bijvoorbeeld IMARES en ILVO, lopende onderzoeken zoals het benthis-project en andere (Duitse) onderzoeken en onderzoeksinstituten. Dankzij het in werking gaan van het MSC managementplan wordt er inmiddels ook door de garnalenvisserij data aangeleverd over bijvoorbeeld bijvangst en de LPUE, uit het logboek en VMS gegevens. Dit wordt weldra aangevuld met blackbox data.

De afspraken binnen zowel VISWAD als Kustzone-akkoord 2017 VIBEG omvatten echter meer dan alleen ecologie, namelijk ook een duurzaam opererende en rendabele garnalenvisserij. Vandaar dat er eerder naar het pakket is gekeken vanuit het VALDUVIS project:

Indicatoren VALDUVIS	Databron
Visbestand	Onderzoek, Logboek data
Seizoen	Logboek en blackbox
Bodemimpact	Logboek, blackbox, onderzoek
Brandstof	Scheepseigenaar en blackbox (PM)
Inspanningen Duurzame Visserij	Scheepseigenaar
Veiligheid	Enquete en Register
Dierenwelzijn	Logboekdata, onderzoek
Verloning	Scheepseigenaar
Rentabiliteit	Jaarrekeningen
Efficiente visserij-inspanning	Register, logboek en scheepseig.
Financiële stabiliteit	LEI modellen en jaarrekeningen

Dit is een samenvatting uit: Aanbevelingen voor de ontwikkeling van een monitoringstool T.O.V. doelstellingen VISWAD en VIBEG (Advies door het ILVO van september 2016)

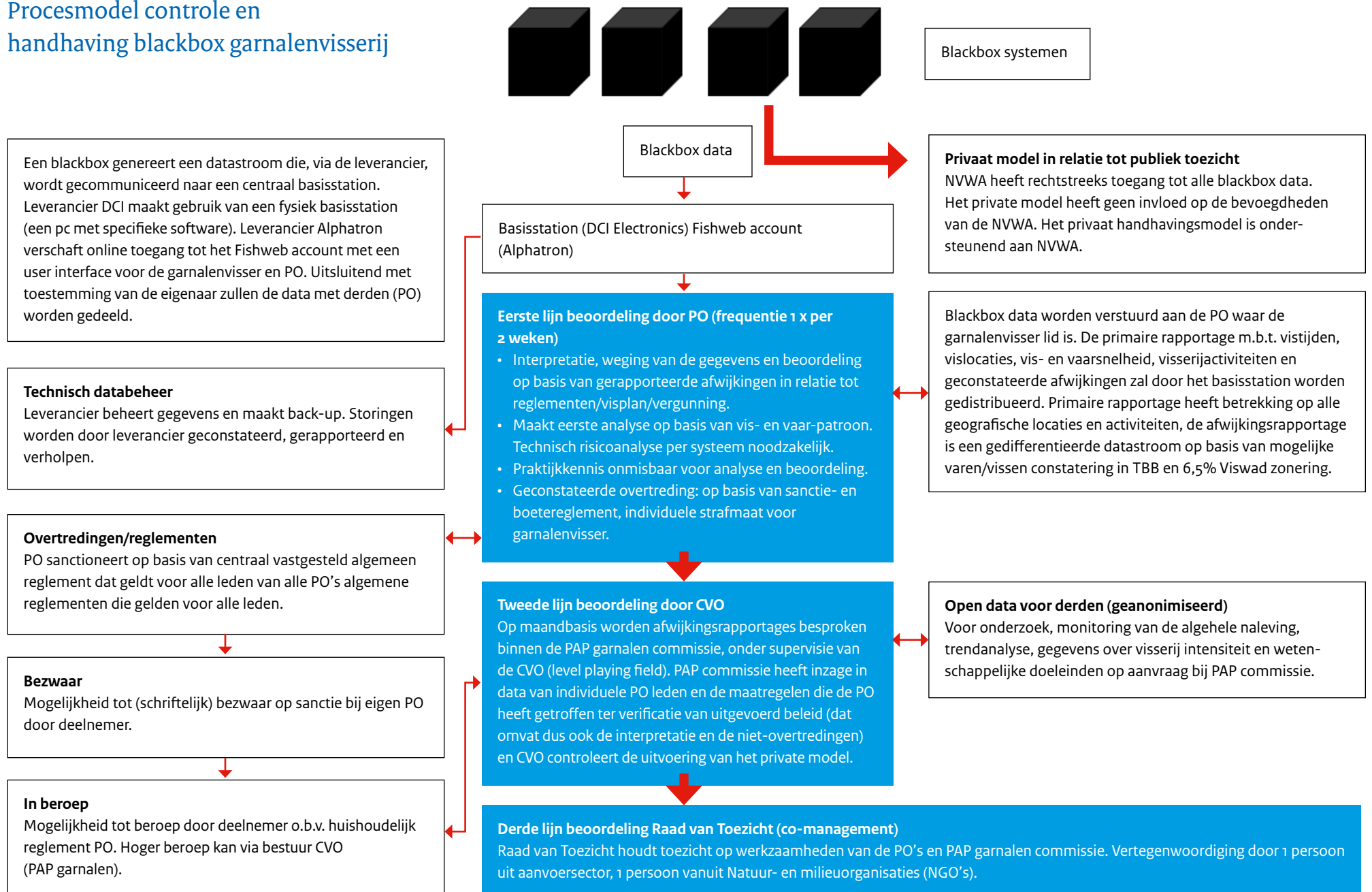
Om meer inzage te krijgen in de gemaakte afspraken en de gevolgen voor de visserijbedrijven en regio's biedt dit monitoringstool mogelijkheden.

De garnalenvisserij zou graag zien dat er voldoende aandacht is voor deze sociaal economische indicatoren.

***Bijlage 1 bij het Verduurzamingsplan
garnalenvisserij, Procesmodel controle en
toezicht***

Procesmodel controle en handhaving blackbox garnalenvisserij

Procedureel

- Verplichting controle en handhaving blackbox systeem in Nbwet vergunning geldt voor alle GK en GV vergunningen die onderdeel uitmaken van het privaat handhavingsmodel. Doel van de implementatie van het blackboxsysteem is het signaleren van overtredingen, handhaving, goed gedrag aantonen (data op naam). Een goede juridische inbedding is noodzakelijk; de overheid kan via de Nbwet-vergunning en het Toegangsbeperking Besluit Noordzeekustzone een verplichting voor de blackbox met plaatsbepaling en activiteit opnemen. Het ter beschikking stellen van blackbox data voor wetenschappelijk onderzoek inzake visserijspreiding en intensiteit, statistische doeleinden, vergroting transparantie (herleidbaarheid, maar wel geanonimiseerde data) is geborgd in het privaat handhavingsmodel. De gegevens kunnen openbaar zijn of semi-openbaar. Bijvoorbeeld ruwe data voor specifieke groepen, en kant en klare rapporten voor openbaar gebruik. De PAP garnalen commissie beoordeelt de doelmatigheid voor het delen van blackbox data met andere stakeholders. Het delen van de gegevens heeft betrekking op het certificeringsproces van MSC garnalen, Viswad- en Vibeg dossier, onderzoek garnalenpuls en het weekend verbod.
- PO's hebben inzicht in data van eigen leden die daar expliciet toestemming voor moeten geven. Privacy verklaring en toestemmingsverklaring zal worden opgemaakt tussen individuele leden garnalenvissers en PO.
- Doel van de eerste lijn beoordeling door individuele PO: aantonen dat tijdens de garnalenvisserij niet in gesloten gebieden wordt gevisd (TBB en 6,5% Viswad zonerings). Technische configuratie items zijn reeds vastgesteld in overeenstemming met RVO en zijn juridisch afgedicht binnen de subsidieregeling 'Investerings in duurzame garnalenvisserij 2015'. De technische eisen zullen worden opgenomen in het reglement garnalenvisserij. De frequentie van meten door de blackbox met een opname-tijdsinterval van hoogstens zestig seconden kan echter worden bijgesteld naar boven (per 5 minuten is ook voldoende). Momenteel zijn twee blackbox systemen goedgekeurd voor implementatie in de garnalenvisserij. Het blackbox systeem kan vaststellen of er visserijhandelingen plaatsvinden (visserijdata). Het meten van de visserijactiviteit kan in ieder geval op de volgende manieren:
  - Het aanbrengen van sensoren aan de vislieren (trommels) om het af en opdraaien van de vislijnen (vieren/halen) van het visnet te registreren. Dit betreft het blackbox systeem van leverancier Alphasat Marine BV.
  - Het aanbrengen van sensoren die de toeren in combinatie met de vulluchtdruk van de motor toetsen. Dit betreft een meting gebaseerd op schroefastorental in combinatie met vulluchtdruk en scheepssnelheid gemeten met GPS. Dit betreft het blackbox systeem van leverancier DCI Electronics BV.
- Voor de interpretatie van de blackbox data, analyse en feitelijke beoordeling van overtredingen is praktijkkennis onmiskenbaar. Bovenstaand procesmodel borgt een ruime mate van interne beheersing. Deze interne beheersing borgt de kwaliteitsaspecten van de blackbox informatie, gericht op integriteit (volledigheid, juistheid en tijdigheid), exclusiviteit (autorisatie en verantwoordelijkheid), continuïteit (beschikbaarheid van gegevens), en controleerbaarheid. Gelijke beoordeling door individuele PO's is echter van groot belang.
- Er worden twee verschillende meetmethodes (DCI en Alphasat) gebruikt die andere output (data) geven maar wel op vergelijkbare wijze beoordeelt moeten worden (even streng).
- Beide leveranciers bieden inzicht in de data van de blackboxen, middels een ingericht walstation, voor data- en operationeel beheer. Hiertoe wordt in bovenstaand procesmodel gekozen voor een gesplitst basisstation: databeheer bij individuele PO en operationeel beheer bij leverancier voor het technisch beheer (afhandeling van storingen) en onderhoud. De leverancier verzorgt de installatie en inbedrijfstelling van het basisstation plus een user interface voor de individuele PO voor het uitlezen van de blackboxen. Er kunnen grenswaarden worden ingesteld ten aanzien van afwijkingsrapportages. Afwijkingsrapportages worden automatisch gegenereerd wanneer vastgestelde tolerantieniveaus overschreden worden. Dit betreft alle concrete gedragingen ten aanzien van visserijactiviteiten in gesloten gebieden. Dit vereenvoudigt het feitelijke uitlezen van de data. Er zijn veel verschillende functionaliteiten die op basis van het primaire rapportagesysteem van beide leveranciers inzichtelijk kunnen worden gemaakt (vistijden, vislocaties, vis- en vaarsnelheid en visserijactiviteiten). De blackbox data wordt door leverancier DCI Electronics gerapporteerd en gecommuniceerd via een toegang tot een basisstation en bij leverancier Alphasat door een user interface met het Fishweb account.
- Publiek toezicht door NVWA. De NVWA heeft rechtstreeks toegang tot alle blackbox data en primaire rapportages (vistijden, vislocaties, vis- en vaarsnelheid en visserijactiviteiten). Het privaat handhavings-

model is ondersteunend aan het formele toezicht door de NVWA. Bij goed functioneren van het privaat handhavingsmodel kan het directe overheidstoezicht op de deelnemende partijen afnemen. In beginsel zal niet dubbel gesanctioneerd worden. De PO zal geen boetemaatregel opleggen als de NVWA reeds gesanctioneerd heeft of een traject daartoe in gang heeft gezet. Indien het private systeem effectief is, zullen er geen overtredingen plaatsvinden c.q. indien overtredingen op effectieve wijze binnen het private systeem gesanctioneerd worden, is er in beginsel geen reden voor de NVWA om te sanctioneren.

- Er wordt een algemeen en centraal boete- en sanctiereglement opgesteld voor alle PO's. De PO is bevoegd om aan deelnemers (eigen lid) voor elke overtreding een boete/maatregel op te leggen. De melding van eventuele overtredingen op basis van het databeheer, voortvloeiende uit het basisstation bevatten belangrijke gegevens: 1. Persoonlijke gegevens, 2. datum, tijdstip en plaats van de overtreding, 3. De aard van de overtreding, 4. Het nummer van het betrokken schip. De PO draagt zorg voor de feitelijke sanctionering en biedt de deelnemer de kans op mondeling verweer. Als PO en deelnemer er niet uitkomen kan de deelnemer schriftelijk in bezwaar bij zijn eigen PO. Bezwaar dient schriftelijk ingediend te worden bij de eigen PO. Het bezwaar kan op basis van het Huishoudelijk Reglement van de PO schriftelijk worden ingediend. Het bestuur van de PO zal het bezwaar behandelen. Bij constatering overtreding (geldt voor alle geconstateerde overtredingen) gaat er een plot naar de PAP commissie garnalen. Geconstateerde overtredingen worden op maandbasis verzameld en besproken tijdens de vergadering van de PAP commissie garnalen. PAP commissie heeft inzage in data van individuele PO leden en de maatregelen die de PO heeft getroffen ter verificatie van uitgevoerd beleid (dat omvat dus ook de interpretatie en de niet-overtredingen). Tevens bestaat de mogelijkheid voor de deelnemer (garnalenvisser) om in beroep te gaan tegen een opgelegde maatregel, voortvloeiende uit het boete- en sanctiereglement bij de PAP commissie garnalen. De PAP commissie garnalen neemt mogelijke beroepszaken in behandeling. Eendoordeel is bindend. De PAP garnalen commissie besluit bij meerderheid van stemmen. Verder houdt de PAP commissie garnalen toezicht op het naleven van het sanctie- en boetereglement door de aangesloten PO's (tweede lijn beoordeling). De PAP commissie garnalen controleert zodoende of het centrale beleid op basis van het privaathandhavingsmodel wordt nageleefd en heeft zodoende inzage in alle geconstateerde overtredingen (boetes).
- Elke vorm van sanctionering wordt uitgevoerd vanuit de PO waar de desbetreffende garnalenvissers die een overtreding heeft begaan lid is. Het gevoerde beleid wordt gedeeld in de PAP garnalen commissie van de CVO (level playing field). Wanneer de desbetreffende sanctie niet door de overtreder in acht wordt genomen zal er in het sanctiebeleid een koppeling worden gemaakt met de Nb-wetvergunning. Dit punt verdient nadere uitwerking. Wellicht kan dit gevolgen hebben voor het intrekken van de Nb-wetvergunning in overeenstemming met het Ministerie van Economische Zaken. De PAP garnalen commissie is bevoegd op basis van het productie-afzetprogramma Hollandse garnalen (crangon crangon), conform artikel 20 en 21 beroep- en boete zaken in behandeling te nemen. De bepalingen voor de blackbox garnalen zal worden toegevoegd aan deze artikelen. Voor de PO geldt het reglement blackbox garnalenvisserij als basis voor het sanctiebeleid met deelnemers.
- De derde lijn beoordeling door de Raad van Toezicht (RvT) maakt een co-management structuur mogelijk. De RvT houdt toezicht op de werkzaamheden van de PO's op het gebied van blackbox plaatsbepaling met varen/vissen constatering in gesloten gebieden en houdt toezicht op de werkzaamheden van de PAP-garnalencommissie CVO. De RvT zal worden gevormd uit twee personen: Vertegenwoordiging door 1 persoon uit aanvoersektor, 1 persoon vanuit Natuur- en milieuorganisaties (NGO's). Deze derde lijn beoordeling kan met name worden ingezet voor overlegstructuren waarin de NGO's en de aanvoersektor alle twee in participeren zoals de Vibeg en Viswad dossiers.
- Alle leden van de aangesloten PO's vallen onder het private handhavingsmodel. Degene die geen lid zijn van een PO, vallen buiten dit private handhavingsmodel en onder rechtstreeks toezicht van de NVWA.
- Het uiteindelijke sanctiebeleid zal worden toegevoegd aan de aanvraag van de (langjarige) Nb-wetvergunning garnalenvisserij die medio 2016 door de sector zal worden aangevraagd bij het Ministerie van Economische Zaken. Dit betreft het formele sanctie- en boetereglement en het reglement garnalenvisserij. Het privaat handhavingsmodel is ingesteld op een oplopend en verzwarend sanctioneringssysteem. In beginsel worden overtredingen middels een geldboete in rekening gebracht bij de deelnemer. De NVWA krijgt tevens inzage in de sancties en boetes die zijn uitgedeeld door PO's aan deelnemers. Het Ministerie heeft inmiddels uitgezocht en aangegeven dat het niet mogelijk is om het bestaande puntensysteem toe te passen op deze overtredingen.

- Het Ministerie van Economische Zaken zal verplichten tot het hebben van een blackbox. Bij het niet beschikken over een goedgekeurd en operationeel blackbox systeem aan boord is de NB-wetvergunning garnalen niet geldig voor de individuele garnalenvisser. Daartoe is hij niet bevoegd tot het uitoefenen van de garnalenvisserij c.q. exploitatie van zijn visserijbedrijf.

Het beschreven systeem voor controle en handhaving doet recht aan de belangen van stakeholders en past bij de eerder gemaakte afspraak dat de sector een systeem opzet en de overheid als eindverantwoordelijke toezicht houdt inzake dossiers Vibeg/Viswad.

Registreren van alle relevante kenmerken van visserijactiviteiten.

Alle visserijactiviteiten worden volledig, juist en tijdig geregistreerd door het blackboxsysteem. De primaire rapportage m.b.t. vistijden, vislocaties, vis- en vaarsnelheid, visserijactiviteiten en geconstateerde afwijkingen zal door het basisstation worden gedistribueerd aan de PO's en NVWA. Het blackbox systeem bestaat uit 2 hoofdonderdelen. Een basisstation en de blackbox installaties aan boord van de garnalenkotters. Beide leveranciers hebben een apart basisstation voor het technisch databeheer. Het basisstation van leverancier DCI Electronics staat fysiek op het hoofdkantoor. Het basisstation van leverancier Alphantron staat bij CLS in Frankrijk. Het basisstation was van oorsprong een PC, maar door voortschrijdend inzicht is deze functioneel opgesplitst. Voor beide systemen gelden dezelfde toepassing van functionaliteiten. Het basisstation bestaat uit een inwinstation en servicestation (voor technische databeheer). Hoofdfunctie van een inwinstation is het inwinnen van de data van de blackboxen. Het inwinstation controleert de data op volledigheid, op storingsmeldingen en alarmmeldingen. Het inwinstation zorgt ervoor dat de data wordt opgeslagen en bewaard, en wordt gedistribueerd naar de twee andere stations. Het service station is voor servicedoeleinden. Hier kan de werking van de boordsystemen worden gecontroleerd en via dit systeem kunnen de blackboxen op afstand worden ingesteld (in geval van storings). Het inwinstation en service station wordt door DCI en CLS beheerd.

Het laatste station is het presentatiestation. Via dit station kan de data van de blackboxen inzichtelijk worden gemaakt in tabelvorm, grafisch en geografisch. Zo wordt duidelijk wat er is gebeurd, maar ook waar en wanneer (dus zowel constatering van visserijactiviteiten, per locatie en tijdstip). De leverancier plaatst binnen het presentatiestation een user interface voor de PO en NVWA voor het databeheer. Er kunnen grenswaarden ingesteld ten aanzien van eventuele afwijkingsrapportages. Een rapportage mogelijkheid op basis van variabele filters kunnen worden toegepast. De filtereigenschappen worden opgenomen in het afwijkingsrapport. Het primaire rapportagesysteem bestaat zodoende uit afwijkingsrapportages waarin de filtereigenschappen zijn opgenomen. Het primaire rapportagesysteem incl. alle ruwe blackbox data wordt verzonden via het presentatiestation (onderdeel van het basisstation) naar de PO en NVWA. De blackbox is zodoende een datalogger die waarnemingen registreert. Deze ruwe ongefilterde data levert het inwinstation aan de presentatiestations. De grenzen van gesloten gebieden zijn binnen de geografische coördinaten harde lijnen. Overtredingen worden zodoende snel inzichtelijk gemaakt via het presentatiestation. Dit maakt een objectieve beoordeling mogelijk. Om het (grijze) risico gebied te minimaliseren zal in het reglement blackbox garnalenvisserij worden opgenomen dat de volgende werkstatus van een garnalenkotter niet zijn toegestaan in gesloten gebieden: 1. Het vieren en halen van het garnalenvistuig, 2. Het spoelen van de netten van het garnalenvistuig.

In aanvulling op mogelijke twijfelgevallen zal een technische risicoanalyse per systeem worden uitgevoerd. In overleg met beide blackbox leveranciers kan op basis van praktijkkennis een kwalitatieve analyse en beoordeling worden uitgevoerd. Vervolgens maakt de PO een analyse op basis van vis- en vaarpatroon op basis waarvan zij tot een definitief oordeel komt voor mogelijke twijfelgevallen. Gedragingen zijn op basis van vissnelheid en in combinatie met het patroon van een vistrek van het garnalentuig goed te analyseren. Gedragingen zijn binnen de geografische grenzen en coördinaten van de gesloten gebieden uitstekend waarneembaar. In het geval dat er vlak langs én tegen de grenzen van de gesloten gebieden aan wordt gevist kan een analyse op basis van vis- en vaarpatroon voor mogelijke twijfelgevallen uitsluitel bieden.

Bijlage 2 bij het Verduurzamingsplan Garnalenvisserij Ring om de vergunningen

Notitie: De garnalenvisserij is een vrije visserij – is er wel sprake van een gesloten ring?

Datum: 15 januari 2016

De garnalenvisserij is een vrije visserij binnen de kaders van de algemene visserij regelgeving, zoals deze gelden voor EU vissersvaartuigen. Wil men met de boomkor op garnalen vissen, dan zal men moeten beschikken over een lijst I plaats. Men moet beschikken over een goedgekeurde spoelsorteermachine en de nodige papieren (licenties) om als vissersvaartuig in dat segment te mogen vissen. Wanneer een visserschip, met de juiste faciliterende licenties en uitrusting plus voorzieningen, een vergunning aanvraagt, dan kan deze volgens de huidige regelgeving niet geweigerd worden.

Voor de Visserijzone bestaat de GV-vergunning en voor de Waddenzee de GK-vergunning. Een algemeen geluid is dat er een ring om deze vergunningen zit. Bij de GK-vergunningen lijkt dit het geval te zijn omdat hier een redelijk strak regiem bestaat voor menselijke activiteiten zoals een Planologische Kernbeslissing (PKB). Het valt nog maar te bezien of dat voldoende is onderzocht, omdat de vraag feitelijk nooit echt aan de orde is (geweest). In het kader van het VisWad-convenant lijkt het wel steeds meer relevant te worden. Dit mede gelet op transities die mogelijk worden gemaakt door het Waddenfonds. Het is maar beter om vooraf zeker te weten dat de ring om de GK-vergunningen ook werkelijk een dichte ring zonder gaten is.

Voor de GV-vergunningen is het minder strak geregeld en (misschien) zelfs onvoldoende. Uiteraard moeten de GV- en GK-vergunningen voor gebruik gepaard gaan met een Natuurbeschermingsvergunning. Voor het garnalenbestand is er (nog) geen beheerregiem. Er is thans een begin van een denken over beheer, maar (nog) niet van toepassing. Het Vibeg-convenant heeft er voor gezorgd dat hier meer aandacht voor komt. Voor een schip, in het bezit van de nodige relevante kenmerken zoals max. 221 KW, en een lijst I plaats is het vrij om een GV-vergunning aan te vragen. Is het houdbaar om deze te weigeren? Zelfs wanneer een schip niet over een lijst I plaats beschikt, is het dan houdbaar een GV-vergunning te weigeren wanneer het vissersvaartuig met de 'scheerborden' op garnalen wil vissen? De claim is dat de regelgeving onvoldoende is dichtgetimmerd om dit thans met de vigerende Visserijwet zeker te kunnen beantwoorden. Dat maakt vervolgens de uitvoering van zowel het Vibeg- als VisWad convenant in enige mate onzeker. Bij deze convenanten is de bedoeling om uitvoering te geven aan het reduceren van de garnalenvergunningen door middel van een transitieproces, gepaard met het sluiten van visserijgebieden (MPA's). Geen ring om de garnalenvergunningen betekent 'dweilen met de kraan open'.

Met dezelfde regelgeving, die vandaag nog steeds bestaat, heeft de uitbreiding van de garnalenvloot plaats gevonden. Bedrijven verkochten hun tong/schol rechten en gingen vrij vissen op de garnalen. De hoeveelheid lijst I plaatsen is een beperking, maar in de eerste plaats zijn er nog plaatsen zonder een garnalenvergunning en in de tweede plaats kan een ondernemer er voor kiezen om met de 'bordjes' op garnalen te gaan vissen. Dan is een plaats Lijst I niet nodig en wellicht is het zelfs (op termijn) een weg om 'vrije' plaatsen op Lijst I over te dragen vanuit andere lidstaten. Welke beleidsregel (met juridische toets) kan het uitgeven van nieuwe garnalenvergunningen tegenhouden wanneer de EU feitelijk stelt dat het een vrije visserij is?

Veelal maken we de vergelijking tussen de verschillende lidstaten en deze hebben allemaal te maken met EU-visserijbeleid. In dit geval alleen het vergelijk voor de garnalenvisserij. In Duitsland is er nog 'ruimte' om circa 80 extra vissersvaartuigen uit te rusten voor de garnalenvisserij. Dat is mogelijk door visserijcapaciteit vanuit de Oostzee over te hevelen naar de Noordzee. Merkwaardig nu op de Oostzee die garnalenvisserij helemaal niet bestaat. Ook daar redeneert men dat garnalenvisserij 'vrij' is mits aan een aantal basisvoorwaarden is voldaan (bijvoorbeeld max. 221 KW). Onder Duitse vlag is het zelfs mogelijk om buiten de Visserijzone (12 mijl) met hogere motorvermogens op garnalen te vissen. Al deze gegevens rechtvaardigen dat er een juridische check wordt gedaan om vast te stellen wat de (on)mogelijkheden zijn. Het gegeven is van belang voor het nationale beleid op het gebied van beheer. Het is ook mogelijk dit gegeven van belang te achten voor EU-beheer en dat is zeker het geval wanneer de EU ook voor de garnalenstand een MSY-niveau wil bereiken/handhaven en/of behouden.

Het is zeker verstandig om na enige reflectie de vraag te stellen: willen we dan dat het geen vrije garnalenvisserij meer is? Het antwoord daarop is arbitrair sinds de garnalensector te maken heeft met N2000 gebieden (MPA's), Natuurbeschermingsvergunningen, MSC-certificeringstrajecten en convenanten in de sfeer zoals Vibeg en VisWad. Het is daarmee noodzakelijk geworden om meer actief na te denken over beheer. Zonder beheer zijn de uitvoeringen van deze plannen niet of nauwelijks haalbaar. Dat is zeker het geval wanneer 'free-riders' (niet PO-leden) niet kunnen terugvallen in een publiek regiem waarmee een minimum eis voor beheer is geregeld, zoals dat feitelijk wel voor de vis-visserij is geregeld. Dat heeft niets te maken met quoterijng (TAC's en quota), maar meer met bescherming van de soort en daarmee de gerichte visserij. Dat is ook het kader om de MSC-certificering veilig te stellen.

Voor de aanvoersektor is wel duidelijk dat er niet meer garnalenvergunningen bij mogen komen. Zeker wanneer er gesloten gebieden zijn, wordt het steeds meer 'vissen op een postzegel'. De spoeling wordt dan te dun, maar dat is zuiver economisch gedreven. Dat is absoluut geen basis voor de Visserijwet. Vanuit de biologie geredeneerd behoeft de garnaal geen bescherming, althans dat is tot op heden altijd het 'algemeen denken' geweest. De vlag dekt de lading met de toenmalig veel gehoorde uitspraak: 'garnalen is het onkruid van de zee'. Met andere woorden dat hoef je niet te beschermen. Het nieuwe denken is toch wel anders gebleken. Nu is het thema dat de garnalenvissers (EU-breed) samen aan groei-overbevissing doen. Ze vangen de garnalen te klein en de oplossing daarvoor beweegt zich in de triangel van het verantwoord ondernemen. Dat is niet mogelijk zonder een duidelijk kader omtrent vergunningenbeleid van de overheid. Het is overigens onbegrijpelijk dat we ook hier een EU op verschillende snelheden zien, want elke lidstaat met een garnalenvloot heeft een eigen beleid. Dat is mogelijk omdat 'Brussel' blijkbaar deze ruimte geeft, maar anderzijds wel duurzame doelen stelt voor de garnalenvisserij.

Noordzeekustvisserijakkoord
2017

Noordzee

akkoord
17

Noordzeekustvisserijakkoord
2017

visserijakkoord
2017

Noordzeekustvisserij
20

Deze brochure is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken
Postbus 00000 | 0000 AA Den Haag
T 0000 000 00 00

Mei 2017 | Publicatie-nr. 100028

Noordzeekustvisserijakkoord
2017